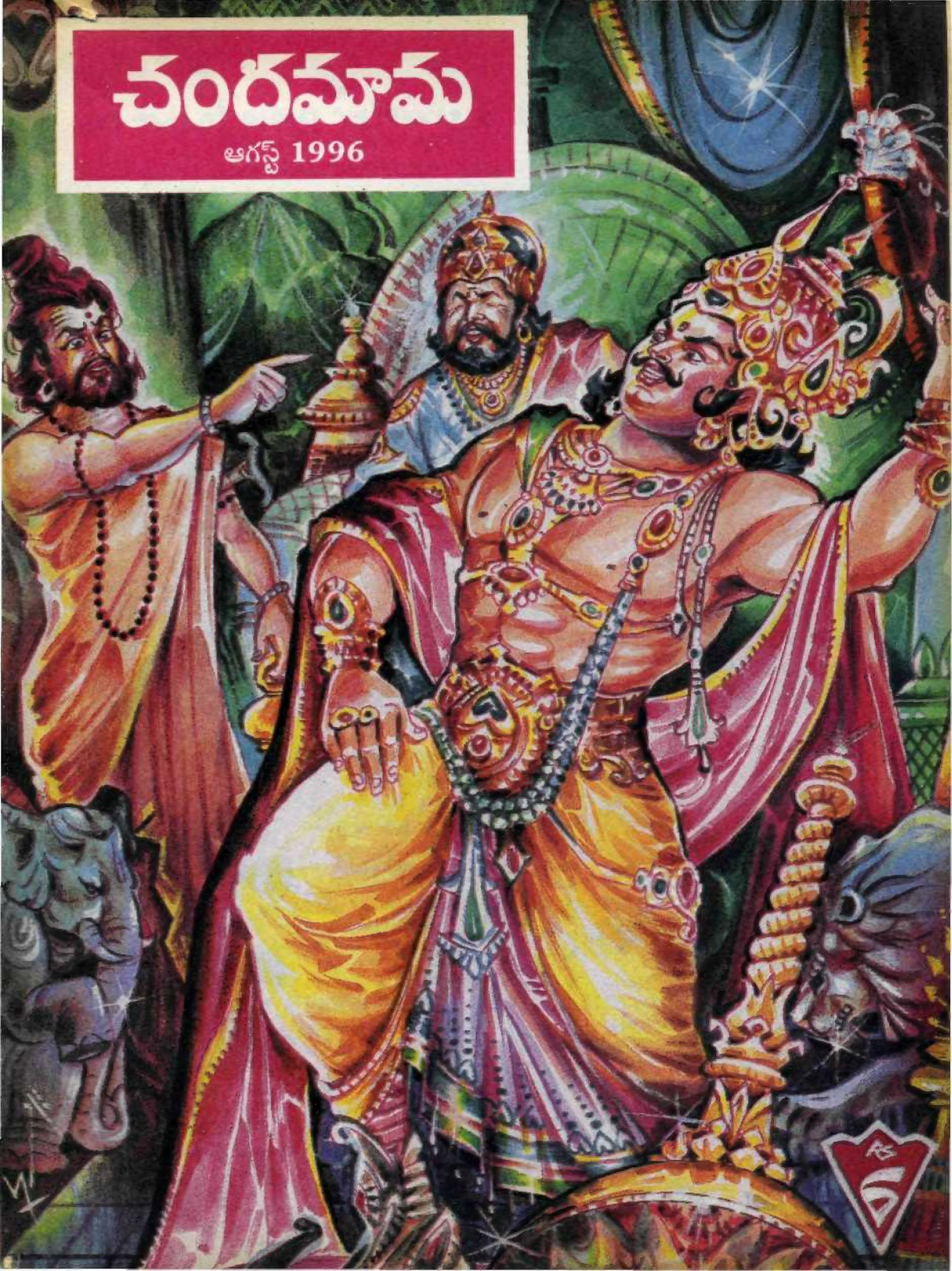

చందమామ

ఆగస్ట్ 1996

Let's make the world a sweeter place to live in.

I'm planting a Tulsi tree.
Hope it grows into a
B-I-I-G one.

Lovable, blind Chacha
Kunwar. He's been my
parents' guide. The least
I can do is help him
cross safely.

Aha! This time Dad's
got the flu and Mum's
told me to give him a
dose of medicine.

Gangu Bai has coolly
taken the day off. Leaving
Radha Mausi and me in a
soapy mess.

Before that rich glutton
of a Raju snatches my
Kaju Barfi, let me give it
to poor Smita..

Naughty Timmy has got
himself hurt. Now this lil'
Doc will set him right.

I'm helping Uncle Rajeev
with the car repairs.
Though Mum said "I'll be
a spanner in the works".

With Chandra, my maths
teacher, numbers are fun.
Time I gave her a dozen
smiling roses.

Ravalgaon™

Years and years of sweet success

Avenue 15, 100 96

మీరు చదువుతున్నారా?

వనిత

అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంలో ప్రారంభమైన మన వనితల
అభ్యుదయానికి కృషి చేస్తున్న ఏకైక మాసపత్రిక

విజ్ఞానదాయకమైన వ్యాసాలతో, వినోదాన్ని అందించే కథలతో,
వికాసాన్ని కల్గించే విశేషాలతో అశేష ఆంధ్రులని అలరిస్తున్న
నెలతల ప్రియనెచ్చెలి

వనిత

• విజ్ఞానానికి • వినోదానికి • వికాసానికి

చందమామ

ఆగస్ట్ 1996

వార్తలు- విశేషాలు	...9	శిథిలాలయం	...37
పట్నంమొగుడు-పల్లెటూరిపెళ్ళాం	...10	చందమామ బంగారుగడియలు	..41
ఇష్టమైనచోటు	...15	మహాభారతం- 27	...45
రూపధరుడియాత్రలు- 14	...17	ఉత్తమనటుడు	...52
చందమామ కబుర్లు	...24	చందమామ అనుబంధం-94	...53
గంధర్వగానం (బే.క)	...25	మారీచుడిచాకచక్యం	...57
అచ్చివచ్చిన వేళాకోళం	...30	లక్ష్మీకటాక్షం	...62
సముద్రతీర ప్రయాణాలు-10	...33	ఫోటోవ్యాఖ్యల పోటీ	...66

విడిప్రతి : 6.00

సంవత్సర చందా : 72.00

‘మేరీ’
31 సంవత్సరాలకు పైగా
ప్రపంచమంతటా ప్రఖ్యాతి
అందుకున్న అత్యంత ప్రఖ్యాతి
అందరినీ ఆకర్షించే, అందమైన,
అపారంగా మన్నిక గల గోల్డ్
కవచం ఆభరణాలు

మేరీ ఇప్పుడు మిరుమిట్లు గొలిపే రంగులలో, మనోరంజకమైన డిజైన్లలో స్వప్నమైన వెండితో తయారుచేసి, బంగారు పూతపూసి, అమెరికన్ డ్రైమండ్లు (A.D.) అమర్చిన ఆభరణాలను వరించుచు చేస్తోంది. వి.సి.సి. ద్వారా ఆభరణాలు తెప్పించుకోవచ్చు. ఎన్ని ఆభరణాలు కావాలో పేర్కొంటూ మాకు వ్రాయండి. భరతనాట్య కళాకారులకు, దేవాలయ విగ్రహాలకు ఆభరణాలు మా ప్రత్యేకత. ఉచిత రంగుల క్యాటలాగ్ కోసం వ్రాయండి. ఉత్తర ప్రభుత్వాలకు పొంది లేదా ఇంగ్లండ్లో మాత్రమే వ్రాయవలెను.

No:27 Rs. 200/50

No:145 Rs. 200/50

No:146 Rs. 200/50

No:114 Rs. 200/50

No:185 Rs. 400/50

No:197 Rs. 400/50

No:3 Rs. 200/50

No:268 Rs. 600/50

No:223 Rs. 600/50

No:231 Rs. 300/50

No:82 Rs. 400/50

A. D.
No:901 Rs. 350/50

A. D.
No:834 Rs. 450/50

A. D.
No:828 Rs. 1550/50

A. D.
No:907 Rs. 300/50

A. D.
No:867 Rs. 500/50

No:74 Rs. 600/50

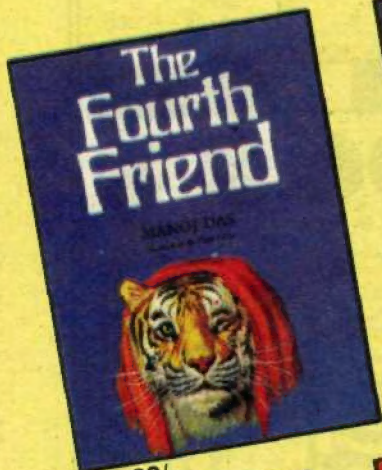
No:90 Rs. 400/50

MERI GOLD COVERING WORKS
P.O. Box 1405, 18, Ranganathan Street, T. Nagar,
Madras 600 017, Phone: 444671, 442513

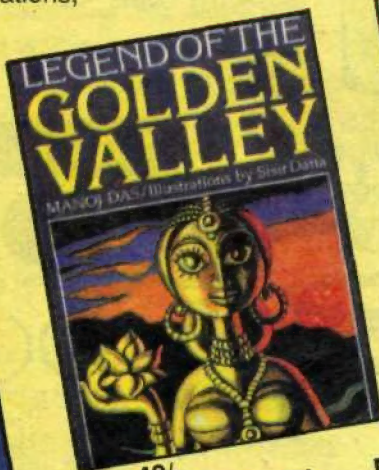

JUST RELEASED

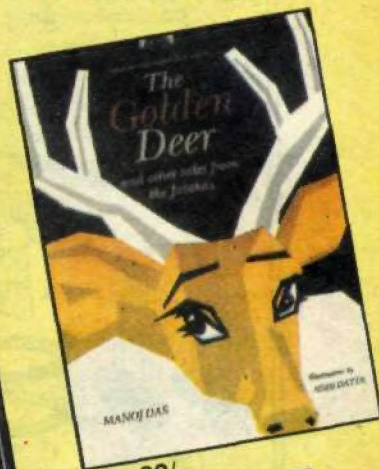
The first set of **Chandamama Books**, splendid in their content, illustrations, and production, is now ready.

Rs. 30/-

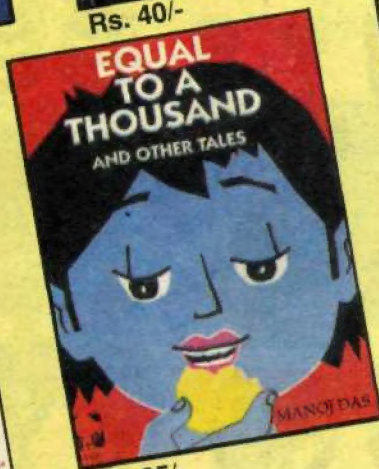
Rs. 40/-

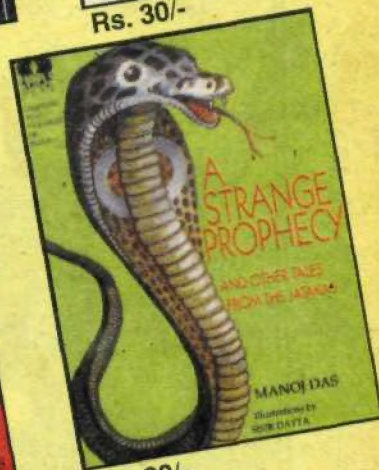
Rs. 30/-

Rs. 30/-

Rs. 25/-

Rs. 30/-

Discount for members of
Chandamama Young Scholars Club.

For details, write to :
CHANDAMAMA BOOKS
Chandamama Bldgs.
Vadapalani, Madras - 600 026.

చందమామ

సంస్థాపకుడు : 'చక్రపాణి'

సంచాలకుడు : నాగిరెడ్డి

ఒకే విధమైన విద్యావిధానం

కొన్ని పాఠశాలలలో పిల్లలను చేర్పించడానికి తల్లిదండ్రులు ఎగబడుతూ ఉంటారు. అక్కడ సీటు దొరకడమే దుర్లభంగా ఉంటుంది. మరికొన్ని పాఠశాలలలో, కొన్ని ప్రభుత్వ ఆదేశాలను పూర్తి చేయాలని, అక్కడి ఉపాధ్యాయులే పిల్లలను చేర్పించడానికి తంటాలు పడుతూ ఉంటారు. తరగతికి కనీసం 32 మంది విద్యార్థులు ఉండాలి. యాభైమందికి పైబడితే రెండు సెక్షన్లు ఉండాలి. తొంభైమందికి దాటితే మూడు సెక్షన్లు ఉండాలి. ప్రాథమిక పాఠశాల అయితే కనీసం వందమంది విద్యార్థులు ఉండాలి. ప్రధాన ఉపాధ్యాయుడితో కలిసి నలుగురు ఉపాధ్యాయులు ఉండాలి - ఇటు వంటి నిబంధనలను ప్రభుత్వం ఆదేశిస్తుంది. వాటిని పూర్తి చేయకుండా పాఠశాలలను నడపడం కష్టం!

మన దేశంలో, ముఖ్యంగా పట్టణ నగర ప్రాంతాలలో ఇంగ్లీషు మీడియం పట్ల అకర్షణ ఉన్నది. అందువల్ల ఉన్నత ప్రమాణాలతో ఇంగ్లీషు మీడియంలో విద్యాబోధన చేసే పాఠశాలలలో రద్దీ ఎక్కువగా ఉంటున్నది. కాబట్టి ప్రభుత్వ పాఠశాలలయినా, ఇతరులు నిర్వహించే పాఠశాలలయినా ఉన్నత ప్రమాణాలతో విద్యను బోధించాలి. అన్ని పాఠశాలలలోనూ ఒకేరకమైన విద్యాప్రణాళిక ఉండాలి. అలాంటప్పుడే ఇంటికి దగ్గరగా ఉంటే చాలు, ఏ పాఠశాలలోనైనా పిల్లలను చేర్పించవచ్చు అనే ఆభిప్రాయం తల్లిదండ్రులకు ఏర్పడుతుంది!

సంపుటి : 99

ఆగస్ట్ '96

సంచిక : 2

విడిప్రతి : 6.00

సంవత్సర చందా :

72.00

వార్తలు - విశేషాలు:

రెండవ మహిళా ప్రధాని

మనపొరుగుదేశమైన బంగ్లాదేశ్ మొట్టమొదటి మహిళా ప్రధానమంత్రిగా బేగం ఖలీదా జియా 1991 నుంచి 1996 వరకు పరిపాలించారు. ఫిబ్రవరిలో జరిగిన ఎన్నికలలో ఆమె మళ్ళీ ప్రధాని అయ్యారు. కాని, ఆ ఎన్నికలను ప్రతిపక్షాలన్నీ బహిష్కరించడంతో ఆమె రాజీనామా చేయాలని దేశవ్యాప్తంగా అలజడి ప్రారంభమయింది. పర్యవసానంగా ఆమె రాజీనామా చేశారు. జూన్ 12వ తేదీ మళ్ళీ ఎన్నికలు జరిగాయి. షేక్ హసీనా నాయకత్వంలో సంకీర్ణ ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. షేక్ హసీనా వాజేద్ బంగ్లాదేశ్ రెండవ మహిళా ప్రధాని అయ్యారు.

బంగ్లాదేశ్ జాతిపితగా పేరుగాంచిన షేక్ ముజిబుర్ రహమాన్ పెద్ద కుమార్తె షేక్ హసీనా. ముజిబుర్ రహమాన్ అవామీలీగ్ పార్టీకి నాయకత్వం వహించి తూర్పు పాకిస్తాన్ స్వతంత్రం కోసం పోరాడారు. ఇస్లామాబాద్ రాజధానిగా గల పాకిస్తాన్ ను వ్యతిరేకించి అంతర్యుద్ధం బయలుదేరింది. అప్పుడు వేలాది మంది ప్రజలు మన దేశానికి శరణార్థులుగా రాసాగారు. వారిని స్వస్థలానికి తరలించే ప్రయత్నంలో ఇండియా పాకిస్తాన్ వ్యవహారంలో జోక్యం చేసుకోవలసి వచ్చింది. 1971వ సం॥లో జరిగిన ఇండో-పాక్ యుద్ధానంతరం తూర్పు పాకిస్తాన్ స్వతంత్రం పొందింది. నూతనదేశం బంగ్లాదేశ్ గా ఏర్పడింది.

1972వ సం॥లో ముజిబుర్ రహమాన్ బంగ్లాదేశ్ అధ్యక్షుడయ్యాడు. రాజధాని ఢక్కాలో 1975 ఆగస్టు 15వ తేదీ ముజిబుర్ రహమాన్ కుటుంబంతో సహా హత్యచేయబడ్డారు. ఆ సమయంలో ఆయన పెద్ద కుమార్తె హసీనా జర్మనీలో ఉండడం వల్ల ప్రాణాలతో తప్పించుకున్నది.

1977వ సం॥లో బంగ్లాదేశ్ లో మళ్ళీ సంక్షోభం బయలుదేరింది. జనరల్ జియా ఉర్ రహమాన్ అధ్యక్షుడయ్యాడు. ఆయన 1981వ సం॥లో హత్య చేయబడ్డాడు. 1982వ సం॥లో జరిగిన తిరుగుబాటులో లెఫ్టినెంట్ జనరల్ హుస్సేన్ మహమ్మద్ ఎర్షాద్ అధ్యక్షుడై సైనికపాలన ప్రకటించాడు. 1986వ సం॥లో సైనిక పాలన తొలగించబడి ఎన్నికలు జరిగాయి. ఎర్షాద్ జాతీయ పార్టీ గెలుపొందింది. కాని, విజయం వివాదాస్పదమయింది. అయినా, ఆయన 1991 వరకు అధికారంలో కొనసాగాడు. 1991వ సం॥లో జరిగిన ఎన్నికలలో జియా ఉర్ రహమాన్ వితంతువు బేగం ఖలీదా జియా నాయకత్వంలో బంగ్లాదేశ్ నేషనలిస్ట్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చింది. జనరల్ ఎర్షాద్ లంచగొండి తనం అభియోగాల కారణంగా జైలు పాలయ్యాడు.

ముజిబుర్ రహమాన్ కుమార్తె

షేక్ హసీనా 1981వ సం॥లో స్వదేశానికి తిరిగి వచ్చి అవామీలీగ్ పార్టీ నాయకత్వం చేపట్టింది. బంగ్లా దేశ్ పార్లమెంటు జాతీయ సంగసద్లో అవామీలీగ్ ప్రతిపక్షంగా ఉంటూ వచ్చింది.

జూన్ 12వ తేదీ జరిగిన ఎన్నికలలో అవామీలీగ్ అధిక స్థానాలు

(146) గెలుచుకున్నది. బంగ్లాదేశ్ నేషనలిస్ట్ పార్టీకి 116 స్థానాలు లభించాయి. జాతీయ పార్టీకి 30 స్థానాలు లభించాయి. 300 స్థానాలు గల పార్లమెంటులో అధికారం చేపట్టడానికి కావలసిన మెజారిటీ లేకపోవడంతో, అవామీలీగ్ ఇతర పక్షాల మద్దతుతో సంకీర్ణ ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది. జనరల్ ఎర్షాద్ జైలులో ఉంటూనే నూతన ప్రభుత్వానికి మద్దతు తెలియ జేశాడు. షేక్ హసీనా 25మందితో నూతన మంత్రిమండలిని ఏర్పాటు చేసింది. రెండవ మహిళా ప్రధానిగా పదవీపాద్యతలు చేపట్టిన తరువాత షేక్ హసీనా పార్లమెంటులో మాట్లాడుతూ - ఇది సంకీర్ణ ప్రభుత్వం అయినప్పటికీ ముఖ్యమైన సమస్యలను పరిష్కరించడంలో సభ్యులందరి అభిప్రాయాలను గౌరవించే ప్రభుత్వంగా ఉంటుంది, అని అన్నారు.

పట్నంమొగుడు-పల్లెటూరిపెళ్ళాం

చిన్నతనంలోనే తల్లిదండ్రులను పోగొట్టుకున్న కమలాకరుడిని అతని అవ్వ పెంచి, పెద్ద చేసింది. అతడికి చదువు సంధ్యలు బాగా అబ్బినై. ఉద్యోగరీత్యా నాలుగేళ్ళుగా పట్నంలో వుంటున్నాడు. అవ్వకు పుట్టి పెరిగిన పల్లె వదలడం ఇష్టం లేక, అక్కడే ఒంటరిగా ఉంటున్నది. అదే పల్లెలో దూరపు బంధువును పెళ్ళాడిన కమలాకరుడి అక్క అవ్వ మంచి చెడ్డలు చూస్తూండేది.

ఒక రోజున అవ్వకు ప్రాణాల మీదికి వచ్చినట్టుగా కబురందింది కమలాకరుడికి. ఆఖరి చూపు కూడా దక్కుతుందో లేదో అని దిగులు పడుతూ పల్లె చేరాడతను. అవ్వ ఊపిరి తీసుకోవడానిక్కూడా ఎంతో కష్టపడుతున్నది. కమలాకరుడు వచ్చాడని తెలిశాక ఆమె కళ్ళు తెరిచి, “నీ పెళ్ళి కళ్ళ చూడనిదే, ఈ ఘటం వెళ్ళదురా, కమలాకరా! రెండేళ్ళుగా పోరుతున్నాను. నాకోరిక తీర్చవు కాదు,” అంటూ కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టుకున్నది.

కమలాకరుడికి పల్లెటూరి పెల్లను చేసుకోవడం ఏమాత్రం ఇష్టం లేదు. అందంగా, నాజుగ్గా, చురుగ్గా వుండే పట్నం అమ్మాయిని చేసుకోవాలని, అతడు కలలు కంటున్నాడు.

“నీ ఆరోగ్యం ముందు బాగుపడనీ, అవ్వా! ఈ శ్రావణంలో అలాగే చేసుకుంటాను,” అన్నాడు కమలాకరుడు, అవ్వ కాళ్ళు వత్తుతూ.

“ఒరే, చెప్పానుగా, నాకు పెలుపు వచ్చేసింది! నీ పెళ్ళి చూసి, నన్ను తృప్తిగా కళ్ళు మూయనీ, మంచి ముహూర్తం - రేపే కామాక్షితో నీ పెళ్ళి,” అన్నది అవ్వ.

కామాక్షి పక్కిందీవాళ్ళ పెల్ల. ఎంతో కాలంగా అవ్వకు చేదోడువాదోడుగా వుంటున్నది.

కమలాకరుడు అయిష్టంగా తల వూపి ఏదో చెప్పబోయేంతలో, అతడి అక్క చెయ్యి పట్టుకుని పక్కకు తీసుకుపోయి, “కామాక్షి అన్ని విధాలా నీకు తగిన పెల్ల. అవ్వ నాలుగైదురోజుల కంటే ఎక్కువ బతకదని

వైద్యుడు చెప్పాడు. అవ్వ మనకు చేసిన మేలుకు అవిడ అఖరు కోర్కె తీర్చడం మన ధర్మం!” అన్నది.

ఈ విధమైన ఒత్తిడి కారణంగా, కమలా కరుడికి బొత్తిగా ఇష్టం లేకపోయినా, పల్లెటూరి కామాక్షితో అతడి పెళ్ళి జరిగిపోయింది.

ఈ పెళ్ళి కళ్ళజూసిన మరుక్షణం, అవ్వ మంచం దిగింది. అనారోగ్యం మంత్రం వేసినట్లుగా మాయమైంది.

వారం తర్వాత, కమలాకరుడు, కామాక్షితో పట్నం బయలుదేరాడు. అవ్వ అతడితో, “ఈ మాసంలోనే మీరిద్దరూ, రామాపురంలోని రామాలయాన్ని తప్పక దర్శించండి. నాకు మొక్కు ఉన్నది,” అని ఒకటికి రెండుసార్లు చెప్పింది.

బాడుగబండిలో పట్నం వెళుతున్నప్పుడు కమలాకరుడు, భార్యతో, “నువ్వు పల్లెటూరి మొద్దులా, పట్నంలోని అంగళ్ళనూ, వీధులనూ, మేడలనూ చూస్తూ కళ్ళింత చెయ్యకు. కాస్త గొంతుతగ్గించి మాట్లాడటం, పళ్ళు కనిపించకుండా నాజుగ్గా నవ్వడం అలవాటు చేసుకో,” అన్నాడు.

పట్నంలో కొత్త కాపురం కామాక్షికి బాగానే ఉన్నది. అయితే, అనుక్షణం భర్త పల్లెటూరి దానవంటూ, అవహేళన చేయడం ఆమెకు బాధగా ఉండేది.

“కనుగుడ్డు పైకి పొడుచుకువచ్చేలా, అంత బిగించి జడ వేసుకోవడం ఎందుకు? అమ్మోరిలా మొహాన అంత పెద్ద బొట్టేమిటి? అవ్వలా ఒంటికి చీర చుట్టుకోవడం కాదు. కొత్తగా కాపరానికి వచ్చిన దానిలా కట్టుకోవడం నేర్చుకో!” అంటూ కామాక్షిని కోప్పడుతూండేవాడు కమలాకరుడు.

అయితే, ఇరవైరోజులు తిరక్కుండా కామాక్షి, పట్నం అమ్మాయిల కట్టూ బొట్టూ అలవరచుకోగలిగింది. అయినా, కమలా కరుడు ఆమెను మెచ్చుకునే దానికి బదులు, “నువ్వెంతలా మారినా, చూడగానే నువ్వు పల్లెటూరి మొద్దువని ఎవరైనా గ్రహించేస్తారు. అద్దమైనవాళ్ళందరితో మాట్లాడకు. ముక్కు మొహం తెలియనివాళ్ళను ఇంట్లోకి రానివ్వకు. ఇట్టే మోసం చెయ్యగలరు!” అంటూ ఉద్యోగానికివెళుతూ, రోజూ భార్యకు హెచ్చరికలు చెబుతూండేవాడు.

వాళ్ళు పట్నంవచ్చి నెలకావస్తూండడంతో, అవ్వ రాములవారి మొక్కు భర్తకు గుర్తు చేసింది కామాక్షి. “అవ్వ అనారోగ్యం, పెళ్ళి పేర్లతో ఈ మధ్యే పదిరోజులు సెలవు వాడుకున్నాను. నా పైఅధికారి పేరుకు తగినట్లుగా

ఉగ్రనరసింహం. ఇప్పుట్లో ఇక ఒక్క రోజు సెలవు కూడా ఇచ్చేది లేదని ఖచ్చితంగా చెప్పేశాడు,” అన్నాడు కమలాకరుడు.

కామాక్షి క్షణం ఆలోచించి, “మీ పైఅధికారి పేరు ఉగ్రనరసింహం అయితే, వాళ్ళ ఇలవేల్పు నరసింహస్వామి అయివుంటాడు. మన మొక్కు బడి నరసింహస్వామిదేనని చిన్న అబద్ధం చెప్పి చూడండి,” అన్నది.

ఆమె సలహా అద్భుతంగా పనిచేసింది.

“అందరు స్వాముల వంటివాడు కాదు, నరసింహస్వామి! ఆయన మొక్కులు చెల్లించడంలో, ఏమాత్రం ఆలస్యం పనికి రాదు. ఒక రోజు సెలవిస్తాను. రేపే బయలు దేరండి!” అన్నాడు అధికారి తొందరపెడుతూ.

మర్నాడు చీకటితోటే, భార్యాభర్తలు బాడుగబండిలో రామాపురం బయలుదేరారు.

కమలాకరుడు ఒక బంగారుగాజుల జత కామాక్షికిచ్చి, “మా అక్కగాజులివి. రామాపురం బంగారుకొట్టలో, ఎక్కడా దొరకని కొత్తరకం గాజులు దొరుకుతాయట! ఈ పాత గాజులు మార్చి, కొత్తరకంవి తీసుకోమన్నది. పెట్టెలో అడుగున దాయి,” అన్నాడు.

వాళ్ళు రామాపురం చేరేసరికి మధ్యాహ్నం అయింది. ఊరి మొదట్లో ధర్మసత్రం ఉన్నది. భార్యాభర్తలు బండి దిగారు.

“ఖాళీగదులు లేవు!” అన్నాడు సత్రం ఉద్యోగి.

ఇది విని, కమలాకరుడు ఉస్సూరుమన్నాడు. కామాక్షి కల్పించుకుని ఉద్యోగితో, “రామ శాస్త్రిగారు మా ఇంటికి వచ్చినప్పుడల్లా- మేము ఏప్పుడు రామాపురం వచ్చినా ఈ సత్రం లోనే దిగమని చెబుతుంటారు,” అన్నది.

రామశాస్త్రి పేరు వినగానే ఉద్యోగి కలవర పడి, “మరిచాను, ఇప్పుడే ఒక గది ఖాళీ అయింది!” అంటూ వాళ్ళకు అప్పటికప్పుడు ఒక గది ఇచ్చాడు.

“రామశాస్త్రి ఎవరు?” అని అడిగాడు కమలా కరుడు, కామాక్షిని.

“ఈ ధర్మసత్రం, తండ్రి జ్ఞాపకార్థం శ్రీతం సంవత్సరం ఆయనే కట్టించాడు,” అన్నది కామాక్షి.

“ఆయన నీకెలా తెలుసు?” అంటూ ఆశ్చర్యపోయాడు కమలాకరుడు.

“లోపలికి వచ్చేముందు, గోడకు తాపడం చేసిన రాతి ఫలకం మీద అక్షరాలు చది వానులెండి!” అంటూ నవ్వేసింది కామాక్షి.

ఆమె తెలివికి నివ్వెరపోయాడు కమలా కరుడు.

వాళ్ళు గబగబా స్నానాలు చేసి గుడికి చేరుకునేసరికి, అప్పుడే గుడితలుపుకు తాళం వేస్తున్న పూజారి, “దర్శనం చేసుకోవడానికి ఇక సాయంత్రం రావలసిందే!” అన్నాడు.

“నాకు ఒక్కరోజే కదా సెలవు దొరికింది. ఇప్పుడేం చేయడం?” అన్నాడు ఆందోళనగా కమలాకరుడు, కామాక్షితో.

“ఏం చేస్తాం. దైవదర్శనం మనకు ప్రాప్తం లేదు. అవ్వ ఇచ్చిన కానుకలు, లోపల పళ్ళెంలో వేయడం కుదరదు కనుక, బయట హుండీలో వేస్తాను,” అన్నది కామాక్షి పూజారి వినేలా.

ఆమెకు తెలుసు— హుండీలో వేసిన కానుకలు గుడికి చెందుతాయి. అదే పళ్ళెంలో వేస్తే పూజారికి దక్కుతాయి.

కానుకల మాట చెవిన పడగానే, పూజారి చప్పున గుడి తలుపులు తీస్తూ, “పాపం, దూరం నుంచి వచ్చినట్టుంది! వేగిరందర్శనం చేసుకోండి,” అన్నాడు.

దేవుడి దర్శనం తృప్తిగా చేసుకుని, అవ్వ ఇచ్చిన చిన్నమూట పళ్ళెంలో వేసి, భర్తతో బయటకు వచ్చింది కామాక్షి.

“నీ పుణ్యానే అవ్వ మొక్కు తీరింది. ఇంతకూ అవ్వ ఇచ్చిన ఆ కానుక ఏమిటి?” అని అడిగాడు కమలాకరుడు.

“దీపం వత్తులు! ఏవయితేనేం, అవసరంలో ఆదుకున్నాయి,” అన్నది కామాక్షి నవ్వుతూ.

ఇద్దరూ పెద్ద వీధిలోకి వచ్చారు. అక్కడ పక్కపక్కనే వున్న రెండు బంగారుకొట్టను కామాక్షికి చూపుతూ, కమలాకరుడు, “నువ్వు త్వరగా సత్రానికి వెళ్ళి, బంగారు గాజులు తీసుకురా! ఈ లోపల నేను కొత్తరకం గాజు లేవైనా ఉన్నవేమో చూస్తూంటాను,” అన్నాడు.

కామాక్షి సత్రానికి తిరిగి వచ్చి, గాజుల కోసం పెట్టె తెరుస్తూండగా, ఒక యువకుడు వచ్చి, “నేను బంగారం కొట్టో పనివాణ్ణి. కొట్టు కట్టేయబోతున్నాను. అయ్యగారు, మిమ్మల్ని డిగి త్వరగా గాజులు తీసుకు రమ్మన్నారు,” అన్నాడు. కామాక్షికి అనుమానం కలిగి, “గాజులతో పాటు చంద్రహారంకూడా మారుస్తారేమో, అయ్యగారిని అడిగిరా!” అన్నది.

ఆ యువకుడు కొద్దిసేపట్లో తిరిగి వచ్చి, “అయ్యగారు, చంద్రహారం కూడా తీసుకు రమ్మన్నారు,” అన్నాడు.

వెంటనే కామాక్షి గట్టిగా, “ఒరే, దొంగ వెధవా! ముందు నీకోసం రక్షకభటుల్ని తీసుకు రావాలి,” అంటూ కేక పెట్టింది.

మోసకారి తిరిగి చూడకుండా పారి పోయాడు. వీధిలో తన భర్త తనను సత్రానికి

వెళ్ళి గాజులు తీసుకురమ్మనడం విని, వాడు వచ్చివుంటాడని కామాక్షి గ్రహించింది.

తర్వాత, జరిగింది విన్న కమలాకరుడు ఆమె తెలివితేటల్ని ఎంతగానో మెచ్చుకున్నాడు.

ఈ విధంగా, ఒక్కరోజులో పనులన్నీ పూర్తి చేసుకుని, బాడుగబండిలో రామాపురం వదిలి వాళ్ళు తమ ఊరు చేరేసరికి బాగా పొద్దు పోయింది. తమ ఇంటి ముందు బండి దిగి, బాడుగడబ్బు ఇచ్చి బండివాణ్ణి పంపేసి, భార్యా భర్తలు తమ ఇంటి ద్వారాన్ని సమీపించే సరికి, తలుపుకువేసిన తాళం కనిపించలేదు. లోపల ఎవరో మసలుతున్న అలికిడి!

“దొంగలు!” అంటూ కమలాకరుడు అరవ బోయేసరికి, కామాక్షి అతడికి సైగచేసి, ఇంటి తలుపు తడుతూ, “అయ్యా! బాటసారులం. బాగా పొద్దుపోయింది. రామాపురం వెళ్ళికి వెళ్ళాలి. మెడనిండా నగలతో, డబ్బుతో రాత్రి ప్రయాణం ప్రమాదం. ఈ రాత్రి మీ ఇంట తల దాచుకోనిస్తే, తెల్లవారాక వెళ్ళిపోతాం,” అన్నది.

ఆ వెంటనే చింపిరిజుట్టూ, కోరమీసాల వాడొకడు కిటికీలోంచి బయటకు తొంగి చూసి, చప్పున వచ్చి తలుపు తీశాడు. కామాక్షి వాడికి చేతిలో ఉన్న పెద్దెను అందిస్తూ,

“ఇందులో పెళ్ళికూతురుకివ్వాలైన నగలూ, కొంత డబ్బూ వున్నది. జాగ్రత్తగా దాయండి. తెల్లవారి తీసుకుంటాం,” అన్నది.

కోరమీసాలవాడు పెద్దెనందుకుని తల ఊపుతూ, పక్కన ఉన్న గదిలోకి వెళ్ళాడు. వెంటనే కామాక్షి ఆ గది తలుపు మూసి బయట గొళ్ళెం పెట్టి, కమలాకరుడితో, “మనం దొంగలని అరిస్తే, వీడు అప్పటివరకూ మూటకట్టుకున్న వస్తువులతో దొడ్డిదారిన పారిపోయేవాడు. ఇరుగుపొరుగు వాళ్ళను నిద్ర లేపితే, కోపం కొద్దీ వీణ్ణి తలా ఒక తన్ను తన్ని చంపేస్తారు. గ్రామతలారివాణ్ణి పిలుచుకు రండి. ఈ వెధవను పెడరెక్కలు విరిచి కట్టి, గ్రామాధికారికి అప్పగిస్తాడు,” అన్నది.

భార్య సమయస్ఫూర్తికి నిర్భాంతపోయిన కమలాకరుడు ఆమె రెండుచేతులూ పట్టు కుని, “ఇన్నాళ్ళూ నిన్ను పల్లెటూరి మొద్దువనీ, తెలివి తక్కువదానివనీ చులకన చేశాను. నీ తెలివి తేటలు పట్నంలో పుట్టి పెరిగిన ఆడ పిల్లలక్కూడా వుండవు. మన ఆచారం ఒప్పు కోదు గనక, క్షమించమని మాత్రం నిన్నడగను. ఏమీ అనుకోకు!” అంటూ, గ్రామ తలారివాడి ఇంటికేసి పరిగెత్తాడు.

ఇష్టమైనచోటు

రంగాపురం గొప్ప యాత్రాస్థలం. అక్కడ వరమశివుడికి గొప్ప ఆలయముంది. అందమైన ఉద్యానవనముంది. ఆ ఊళ్ళోని నాట్యమందిరంలో ఉదయం నుంచి రాత్రి దాకా నృత్య, సంగీత ప్రదర్శనలు జరుగు తూంటాయి. గ్రంథాలయంలో ఎన్నో అపూర్వ గ్రంథాలున్నాయి.

ఇవన్నీ చూడాలని నరసింహం ఆ ఊరొచ్చాడు. ఆ ఊళ్ళో ఆయన పెదనాన్న రామయ్య వుంటున్నాడు. రామయ్యకు చంద్రం, సోము, గోపి, విశ్వం అనే నలుగురు కొడుకులున్నారు. పెద్దవాడు చంద్రం, నరసింహం ఈడువాడు. నలుగురన్న దమ్ములూ నరసింహం రాకకు ఎంతో సంతోషించి ఊరంతా తిప్పి విశేషాలన్నీ స్వయంగా చూపారు.

“మీ ఊరు చాలాబాగుంది. నాలుగు రోజులుండిపోవాలని వచ్చాను. నలభైరోజు

లుండాలనిపిస్తున్నది,” అని నరసింహం రంగాపురాన్ని మెచ్చుకున్నాడు.

ఇందుకునలుగురన్నదమ్ములూ బ్రహ్మ నందపడ్డారు. అయితేవాళ్ళంతటితో ఊరు కోక, అన్నింటాకీ నరసింహానికి బాగానచ్చిన దేమిటో చెప్పమని నొక్కి నొక్కి అడిగారు.

అప్పుడు నరసింహం, “మనకేచోటు ఇష్టంగా వుంటుందో అక్కడ ఎక్కువసేపు వుండగలుగుతాం. నిజం చెప్పాలంటే ఒక్కొక్కసారి మనకిష్టమైనచోటు మనకే తెలియదు. మీరు నలుగురూ నాలుగు రోజులపాటు, ఈ నాలుగుచోట్లలోనూ గడిపి రండి. ఎక్కడ ఎక్కువ సేపుండగలిగితే, అదే మీకిష్టమైన చోటు. మీ కిష్టమైనచోటు తెలిశాక, నేను నా విషయం చెబుతాను,” అన్నాడు.

ఈ సూచన అన్నదమ్ములకు నచ్చింది. వాళ్ళు నాలుగు రోజులపాటు, నాలుగు చోట్లలోనూ గడిపి వచ్చారు. అప్పుడు వాళ్ళకోక

విషయం తెలిసివచ్చింది. తమకు నచ్చిన చోటే కాక మిగతా చోట్ల కూడా ఆకర్షణ వుంది. తమకు నచ్చవనుకున్నప్రాంతాల్లో కూడా వాళ్ళు అనుకున్నదానికంటే ఎక్కువ సేపు వుండగలిగారు.

ఇది విన్న నరసింహం వాళ్ళతో, “చూశా రా! మీరు అనవసరంగా భ్రమలో వున్నారు. ఏస్థలానికైనా ఏదో గొప్పతనముంటుంది. విశాలహృదయం వుంటే అన్నీ మనకు నచ్చు తాయి,” అన్నాడు.

ఈ సమాధానం అన్నదమ్ముల్లో ఎవరికీ నచ్చలేదు. వాళ్ళు ఏకకంఠంతో, “అలా తప్పించుకునేందుకు వీల్లేదు. నువ్వు కూడా నాలుగు రోజులపాటు, ఆ నాలుగు చోట్లా గడిపిరా! ఎక్కడ ఎక్కువసేపుంటే, అది నీ కిష్టమైనచోటు,” అన్నారు.

“అయ్యో! ఇంకామీకు తెలియలేదా? ఈ ఊళ్ళో మనందరికీ ఇష్టమైనచోటు ఒక్కటేనని తెలిపోయింది కదా! ఇంకా పరీక్షలెందుకు?” అన్నాడు నరసింహం.

నిజానికి చంద్రం ఆలయంలోనూ, సోము ఉద్యానవనంలోనూ, గోపి నృత్య మందిరం లోనూ, విశ్వం గ్రంథాలయంలోనూ ఎక్కువ

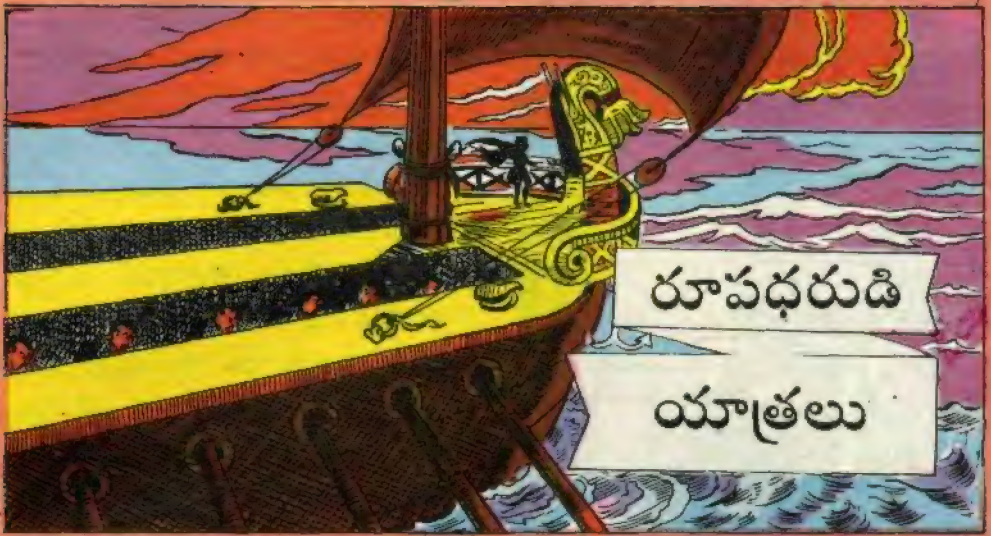
కాలం గడిపారు. అందువల్ల వాళ్ళు నరసింహం మాటలకు తికమకపడి, “నీ మాటలు మాకర్థం కావడంలేదు,” అన్నాడు.

నరసింహం చిరునవ్వు నవ్వి, “ఇలాంటి గొప్పవిశేషాలు రంగపురంలో మాత్రమే వున్నాయనుకుంటున్నారా? ఇంకా ఇంద్రప్రస్థం, హస్తినాపురం, ఉజ్జయిని, తక్షశిల, అమరావతి, విజయనగరం, శ్రీరంగపట్నం వగైరా ఊళ్ళెన్నో వున్నాయి. ప్రతిచోటా ఇంతకంటే గొప్పవీ, ఎంతో ముఖ్యమైన విశేషాలున్నాయి. అయినా, నేనీ ఊరెందుకొచ్చాను? పెదనాన్న ప్రేమను పొందాలనీ, పెద్దమ్మ ఆత్మీయతను రుచిచూడాలనీ, మీతో స్నేహభావం పంచుకోవాలనీ. అలానే ఇక్కడ నా కిష్టమైన చోటు మీ ఇల్లు. ఎక్కడెక్కడ తిరిగినా అక్కడ వుండిపోము కదా! చివరకు ఇంటికి చేరాలనుకుంటాం. అక్కడే వుండాలనుకుంటాం. ఈ ఊళ్ళో మీరెక్కడెంతసేపున్నా- ఎక్కువ సేపుండేదీ మీ ఇంట్లోనే! కాబట్టి, మీ కిష్టమైన చోటు మీ ఇల్లు. ఈ ఊళ్ళో నాకిష్టమైనదీ మీ ఇల్లే! కాదంటారా?” అన్నాడు.

నలుగురన్నదమ్ములూ అవునన్నట్టు సంతోషంగా తలలు ఊపారు.

రూపధరుడి

యాత్రలు

14

[రూపధరుడి కొడుకైన ధీరమతి తన తండ్రిని గురించి వార్తలు తెలుసుకునేందుకు పైలాస్ వెళ్ళి, తనను చంపటానికి సముద్రం మీద పొంచి వున్న శత్రువులకు అందకుండా తమ వందులకాపరి ఇంటికి వచ్చి అక్కడ తన తండ్రిని కలుసుకున్నాడు. తండ్రికొడుకులిద్దరూ కలిసి శత్రువులను తుదముట్టించడానికి రూపధరుడు ఒక ఆలోచన చేసి, అందుకుగాను ధీరమతి ఏం చెయ్యాలో చెప్పాడు. - తరవాత]

తెల్లవారుతూనే ధీరమతి లేచి నగరానికి ప్రయాణమయ్యాడు. అతను వందుల కాపరితో, "చిన్నాయనా, నేను ఇంటికి వెళ్ళాలి. మా అమ్మ నన్ను కళ్ళ చూసిన దాకా బెంగ మానదు. ఇక ఈ ముసలి వాడున్నాడే, ఈయన తిరుగుడు అలవాటు పడ్డవాడు. ఈ మూల కూర్చుంటే ఆయనకేం తోస్తుంది. అందుచేత నగరానికి తెచ్చి దిగ బెట్టు. నాలుగు వీధులూ తిరిగి ఆకలి అయితే ఎక్కడో ఒకచోట ఇంత తిండి ముప్పైత్తు కుంటాడు!" అన్నాడు.

"అవును, నాయనా. నన్నిక్కడ ఉండ మన్నా ఉండను. ముప్పైత్తుకునేవాడికి అన్నీ తన ఇళ్ళేగా? నువ్వు వెళ్ళు. బాబూ, ఇంకా స్నేహ చలిమంట దగ్గర కూచుని బయట కాస్త ఎండ ముదిరినాక ఈయనను వెంట బెట్టుకుని నగరానికి పోతాను. నా వంటిన ఉన్న గుడ్డలు చూడు. ఎలా చీలికలూ, పేలి కలూ అయి ఉన్నాయో! అందుచేత చలికి తట్టుకోలేను! ఎండ ముదిరి, చలి తగ్గినాక నగరానికి పోతాను," అని రూపధరుడు ధీర మతితో అన్నాడు.

గ్రీకు పురాణ గాథ

ధీరమతి అతి వేగంగా ఇంటికి వెళ్ళి పోయాడు. తన ఇంట చేరిన దుర్మార్గులతో తానూ, తన తండ్రి చేయబోయే యుద్ధం గురించే అతను ఆలోచిస్తున్నాడు. అతను ఇల్లు చేరుతూనే తన చేతిలో ఉన్న ఈటెను ఒక స్తంభానికి ఆనించి లోపలికి వెళ్ళాడు. ఇంటి దాసీలు అతన్ని చూసి పరమానందం చెందారు.

ఇంతలోనే పద్మముఖి మేడపైనుంచి దిగి వచ్చి, కొడుకును వాత్సల్యంతో ఆలించగనం చేసుకుని, “వచ్చావా, నాయనా? నిన్ను మళ్ళీ కళ్ళ చూస్తాననుకోలేదు. మీ నాన్న గురించి తెలుసుకుందామనే ఉద్దేశంతో, నాతో కూడా చెప్పుకుండా పైలాస్ కు వెళ్ళి వచ్చావు గదా, ఏం వార్త తెచ్చావు?” అని అడిగింది.

“అమ్మా, నేను వెంట్రుకవాసిలో చావు తప్పించుకున్న మాట నిజమే గాని, మనం కంటతడి బెట్టుతూ కూర్చోవడానికి ఇది సమయం కాదు. నువ్వు వెంటనే చక్కగా స్నానం చేసి, మన పగ తీరేలాగు అనుగ్రహించమని దేవుడికి మొక్కుకో! నేనీలోగా ఒకసారి ఊళ్ళోకి వెళ్ళివస్తాను. అన్నట్టు పైలాస్ నుంచి నా వెంట ఒక అతిథి వచ్చాడు. అతనిని తీసుకువస్తాను!” అన్నాడు ధీరమతి.

ఈ అతిథి ఒక జ్ఞాని. పైలాస్ రేవు నుంచి ధీరమతి బయలుదేరే సమయంలో తనను కూడా పడవ ఎక్కించుకోమని ప్రాధేయ పడ్డాడు. ధీరమతి పడవ దిగి పండులకాపరి గుడిసెకు వెళ్ళాక అతను మిగిలిన నావికుల వెంట బయలుదేరి మరో మార్గాన నగరం చేరుకున్నాడు.

కొడుకు చెప్పినట్టే పద్మముఖి స్నానం చేసి, శుచి అయిన బట్టలు ధరించి తమ శత్రువుల సంహారం నిర్విఘ్నంగా జరిగేలాగు అనుగ్రహించమని దేవుడికి భక్తిపూర్వకంగా మొక్కుకున్నది.

ఈ లోపల ధీరమతి బయటికి వచ్చి, తన ఈటె చేతబట్టి, తన పెంపుడు కుక్కలు రెంటిని వెంటబెట్టుకుని, తీవిగా ఊళ్ళోకి బయలుదేరాడు. ఆ సమయంలో అతని ఇంట చేరిన శత్రువులు అతని చుట్టూ మూగి ఎంతో మంచిగా కుశల ప్రశ్నలు వేశారు; కాని వారి హృదయాలలో ద్వేషాగ్ని ప్రజ్వరిల్లుతూనే ఉన్నది.

ధీరమతి వారిని మెల్లగా వదిలించు కుని ముందుకు సాగి తన తండ్రి తాలూకు మిత్రులు చేరివున్న పైలాసికి వెళ్ళి, అక్కడ

కూచుని వారి ప్రశ్నలకు సమాధానాలు చెప్పసాగాడు.

కొంతసేపటికి అక్కడికి, నావికుల పెద్ద అతిథిని వెంటబెట్టుకుని వచ్చాడు. అతను ధీరమతితో, “ప్రతాపుడు నీకిచ్చిన కానుకలు నా ఇంట ఉన్నాయి. మీ దాసీలను పంపి వాటిని తెప్పించుకో!” అన్నాడు.

“మా ఇంటిని పీడలాగా పట్టిన దుర్మార్గులు ఏ క్షణాన నా పీక కోసి నా సొత్తు పంచుకుంటారో అన్నట్టుగా ఉంది పరిస్థితి. ఈ కానుకలు కూడా వాళ్ళకు దక్కడం దేనికి? ప్రస్తుతం వాటిని మీ ఇంటనే ఉండనీ. ఏనాడు నాకి పీడ పదిలితే అనాడు నువ్వే తెచ్చి వాటిని నా ఇంట పడవెయ్యి,” అన్నాడు ధీరమతి.

తరవాత అతను తన అతిథిని వెంట బెట్టుకుని ఇంటికి వెళ్ళాడు. వాకిట్లో ఆసనాలన్నింటి మీదా తివాసీలు పరిచి వున్నాయి. దాసీలు అతిథి చేత స్నానం చేయించి, బట్టలు కట్టబెట్టాక ఆయనా, ధీరమతి భోజనాలకు కూర్చున్నారు. వారు భోజనం చేస్తున్నంతసేపూ పద్మముఖి వారి కెదురుగా ఒక ఆసనం మీద కూచుని వెనక ఉన్న స్తంభానికి చేరగిలబడి కదురుతో సన్నని నూలు వడకసాగింది.

భోజనాలు ముగిశాక అమె తన కొడుకుతో, “నాయనా, ఆ దుర్మార్గులు వచ్చే లోపున, మీ తండ్రి వార్తలు ఏమి తెచ్చావో చెబుదూ,” అన్నది.

“అంతా చెబుతానమ్మా! నేను పైలాస్కు వెళ్ళి నవద్యోతుణ్ణి చూశాను. ఆయనా, ఆయన కొడుకులూ నన్ను ఎంతో ఆప్యాయంగా చూశారు; కాని ఆయనకు నాన్నను గురించిన వార్తలేమీ తెలియవు. అందుచేత నేనొక బండిమీద ఆయన కొడుకును వెంట తీసుకుని ప్రతాపుడుండే దేశం వెళ్ళాను. నేను చెప్పిన కథ అంతా విని ప్రతాపుడు మన ఇంట ఉన్న దుర్మార్గులపై మండి పడి, నాన్న తిరిగి వస్తే వీళ్ళందరినీ చిత్రవధ చేస్తాడన్నాడు. నాన్న ఏదో దీవిలో ఉండగా చూసినట్టు సముద్రాల మీద ఉండే ముసలి వాడు తనతో చెప్పినట్టు ప్రతాపుడు నాతో అన్నాడు. ఆ తరవాత నేను ఇంటికి తిరిగి వచ్చేశాను. ఇంతకంటే వార్తలేమీ లేవు,” అన్నాడు ధీరమతి.

ఈ మాటలు విన్న అతిథి పద్మముఖితో, “అమ్మా, నిజం నేను చెబుతాను విను. నీ భర్త ఈ దేశానికి వచ్చే ఉన్నాడు. మీ ఇంట్లో

యంగా చూశారు; కాని ఆయనకు నాన్నను గురించిన వార్తలేమీ తెలియవు. అందుచేత నేనొక బండిమీద ఆయన కొడుకును వెంట తీసుకుని ప్రతాపుడుండే దేశం వెళ్ళాను. నేను చెప్పిన కథ అంతా విని ప్రతాపుడు మన ఇంట ఉన్న దుర్మార్గులపై మండి పడి, నాన్న తిరిగి వస్తే వీళ్ళందరినీ చిత్రవధ చేస్తాడన్నాడు. నాన్న ఏదో దీవిలో ఉండగా చూసినట్టు సముద్రాల మీద ఉండే ముసలి వాడు తనతో చెప్పినట్టు ప్రతాపుడు నాతో అన్నాడు. ఆ తరవాత నేను ఇంటికి తిరిగి వచ్చేశాను. ఇంతకంటే వార్తలేమీ లేవు,” అన్నాడు ధీరమతి.

జరుగుతున్న దారుణకాండ గురించిన అన్ని వివరాలూ అతనికి తెలుసు. ఈ దుర్మార్గులకు అతని చేతిలో మూడిందని నా అంతర్వాణి చెబుతున్నది,” అని జోస్యం చెప్పాడు.

“బాబూ, మీ నోటి చలవవల్ల అలాగే జరగాలి గాని మీకు ఏమి ఇవ్వమన్నా ఇస్తాను!” అన్నది పద్మముఖి.

లోపల ముగ్గురూ ఈ విధంగా మాట్లాడుకుంటున్న సమయంలో ఇంటి ముందున్న ఆవరణలో దుర్మార్గులందరూ చేరి వ్యాయామపరీక్షలు చేసుకుంటున్నారు. కొందరు బరువులు దూరం విసురుతున్నారు. మరి కొందరు ఈటెలను గురికేసి కొడుతున్నారు. ఇంతలో వారి ముఖ్య నౌకరు వచ్చి, “మిట్టమధ్యాహ్నమయింది, ఆటలు చాలించి అన్నాలకు పదండి!” అన్నాడు. వెంటనే వాళ్ళందరూ లోపలికి పరుగెత్తుకు వచ్చి ఆసనాలపై చతికిలబడ్డారు. వాళ్ళు ఆ రోజు కోయించిన

వేటలన్నీ వండి వారికి వడ్డన చేయగా వారు భోజనాలు చేయసాగారు.

ఈ లోపల అక్కడ పండుల కాపరి రూప ధరుడితో, “నిన్ను మా యజమాని తీసుకు పొమ్మన్నాడు గద. పోదాం, బయలుదేరు. ఇప్పటికే ఆలస్యమయింది!” అన్నాడు.

దారివెంట పట్టుకుని నడవటానికి మంచి కర్ర ఉంటే అడిగి పుచ్చుకుని, తన జోలె భుజం మీదుగా వేసుకుని రూపధరుడు పండులకాపరి వెంట బయలుదేరాడు. ముందు పండులకాపరి దారితీస్తూంటే రూపధరుడు దిక్కుమాలిన బిచ్చగాడి రూపంలో, కర్రమీద బరువు మోపి నడిచే వృద్ధుడిలాగా తన సొంత ఇంటికి బయలుదేరాడు.

వారు ఒక జలపాతం ఉన్న చోటికి చేరేసరికి మంచి మంచి గొర్రెలనూ, మేకలనూ తోలుకుంటూ పోతూ కాళుడనే వాడొకడు

అక్కడికి వచ్చాడు. వాడు రూపధరుణ్ణి చూసి వెటకారంగా, “ఎవడీ బిచ్చగాడు? ఒరే పందులు తోలేవాడా, నీకు ఈ పీనుగు ఎక్కడ దొరికాడు. వీళ్ళ తాడు తెగ, ఈ బిచ్చగాళ్ళు అడుక్కుతినటానికి, ప్రజలను వేధించడానికి తప్ప ఇంకెందుకూ పనికిరారు. ఈ దరిద్రుణ్ణి రూపధరుడి ఇంటికి తీసుకుపోయావో, అక్కడ ఉండే పెద్దమనుషులు వీడి పుట మారుస్తారు! ఛీ, తప్పడు వెధవ!” అంటూ రూపధరుడి తుంటిమీద ఒక తన్ను తన్నాడు.

రూపధరుడికి పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది. చేతిలో ఉన్న కర్రతో ఒక్క దెబ్బకు వాడి తల పగలగొట్టటమో, వాణ్ణి అమాంతం ఎత్తి రాళ్ళకేసి కొట్టి పామును చంపినట్టు చంపటమో చేద్దామనిపించింది. కాని అందుకు అది సమయం కాదని కోపాన్ని దిగమింగుకున్నాడు.

పందులకాపరి మాత్రం అశ్చర్యంతో, “నీకెంత కావరమెక్కిందిరా? యజమాని రానీ నీ ప్రాణాలు తీస్తాడు!” అన్నాడు.

“ఇంకా ఆయన రావలసిందే! ఏనాడో చచ్చాడు! దేవతలు ధీరమతిని కూడా తీసుకుపోతేనే మంచిది. లేకపోతే ఆ పెద్ద మనుషుల చేతిలో చస్తాడు!” అంటూ కాకుడు పశువులను తోలుకుంటూ ఇంటికేసి వెళ్ళాడు. వాడు తోలుకుపోతున్న మేకలూ, గొర్రెలూ రూపధరుడి ఇంట చేరిన దుర్మార్గులవిందుకే.

వాడి వెనకగా పందులకాపరి, రూపధరుడూ వచ్చి చేరారు. రూపధరుడు తన ఇంటికేసి చూసుకుని, “ఈ ఇల్లు రూపధరుడిదే అయి ఉండాలి. ఇంత ఇల్లు అతనికి కాక ఇంకెవరికుంటుంది? లోపల

భోజనాలు జరుగుతున్నట్టున్నది, వాసన తెలుస్తున్నది,” అన్నాడు.

“వాసన తెలియకేం జేస్తుంది గాని, మనం ఏం చెయ్యాలో త్వరగా నిర్ణయించు. ముందుగా నువ్వే లోపలికి పోతావా? లేక నన్ను వెళ్ళి రమ్మన్నావా? నువ్వు అట్టేసేపు బయట తారట్లాడావంటే ఎవరో ఒకరు నిన్ను ఇక్కడినుంచి తరిమేస్తారు!” అన్నాడు పందులకాపరి.

వారిలా మాట్లాడుకుంటూండగా అంత దూరాన ఉన్న పెంటపోగు మీద పడుకుని ఉన్న ఒక ముసలికుక్క తల ఎత్తి, చెవులు రిక్కించి రూపధరుడికేసి చూసింది. అది అసలు మంచి వేటకుక్క దాని పేరు ‘కాంతి’. రూపధరుడు దానిని చిన్నపిల్లగా ఉన్నప్పుడు చేరదీసి పెంచాడు. కాని అది

అక్కరకు వచ్చేటప్పునే అతను యుద్ధానికి బయలుదేరి వెళ్ళిపోయాడు. ఇప్పుడు కాంతిని గురించి పట్టించుకునేవారు లేరు. అది చాలా ముసలిదై పోయి వంటినిండా గోమార్లు పెట్టుకుని, ఆ పెంటపోగుపైనే ఉంటూ చావు కోసం ఎదురుచూస్తున్నది. అది ఇప్పుడు తన యజమానిని గుర్తించి చెవులు వేలవేసి తోక ఆడించింది; కాని శరీరంలో శక్తి లేక లేవలేకపోయింది. దాన్ని చూడగానే రూపధరుడి కంటి వెంట ఒక బాష్పబిందువు రాలింది. అతను పందులకాపరికేసి తిరిగి, “ఇది చూడటానికి జాతికుక్కలాగే ఉంది. దీన్ని ఇలా అయిపోనిచ్చారేమిటి? ఒకవేళ ఇది అంతగా పనికిరాని కుక్కేమో!” అన్నాడు.

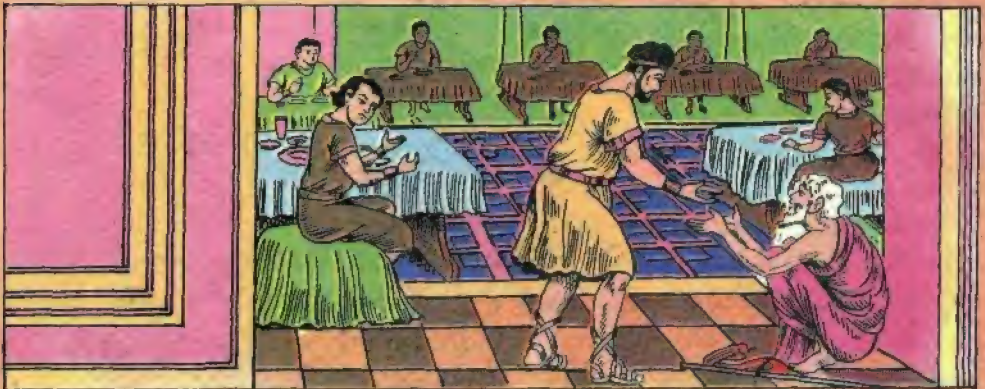
“అలాగా? దాని యజమాని బతికి ఉండగా దాని దర్పం చూడవలసింది! వేటకు పోతే అన్ని కుక్కల కంటే ముందు పరిగెత్తి మృగాన్ని పసికట్టేది. దాని యజమాని ఎక్కడో దిక్కులేని చావు చస్తే, ఇది ఇక్కడ ఈ దిక్కులేని చావు చస్తోంది!” అంటూ పందులకాపరి ముందుకు నడిచి ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయాడు. ‘కాంతి’ తన యజమానిని చూసిన మరుక్షణం, అందుకే బతికి

ఉన్నదానిలాగా కళ్ళుమూసి చనిపోయింది. పందులకాపరి లోపల అడుగు పెట్టగానే, ముందుగా ధీరమతి అతన్ని చూసి, రమ్మని తల ఊపాడు. పందులకాపరి వెళ్ళి ధీరమతికి ఎదురుగా కూచున్నాడు. అంతలోనే రూపధరుడు కూడా కర్ర మీద బరువు మోపి నడుస్తూ, శతవృద్ధు ఆకారంలో లోపలికి అడుగుపెట్టి, గడప దగ్గరే మండిగాన్ని అనుకుని చతికిలబడ్డాడు.

ధీరమతి బల్లమీదనుంచి పెద్ద రొట్టే, పట్టెలు కూరా తీసి పందులకాపరికి ఇచ్చి, “దీన్ని ఆ మనిషికి పెట్టు! అతణ్ణి మిగిలిన వాళ్ళ దగ్గర కూడా తలా కాస్త అడుక్కోమను,” అన్నాడు.

రూపధరుడు పందులకాపరి నుంచి రొట్టే, మాంసమూ అందుకుంటూ, “అయ్యనుదేవుడు చల్లగా చూడాలి! ఆయన కోరికలన్నీ ఈడేరాలి!” అని దీవించాడు. అతను ఆ ఆహారం తిని, తాను చతికిలబడిన చోటి నుంచి లేచి, విందు ఆరగించే దుర్మార్గులను సమీపించి, నిజమైన ముసలి బిచ్చగాడిలాగా, ప్రతి మనిషి దగ్గరూ చెయ్యిచాచ నారం భించాడు.

- (ఇంకా ఉంది)

చందమామ కబుర్లు

ఎవరెప్పు విశేషాలు

కొండలెక్కడం అంటే యువతీయువకులకు చాలా సరదా. ఎన్.సి.సి.లో చేరిన విద్యార్థులకు పర్వతారోహణలో శిక్షణ ఇస్తారు. పర్వతారోహణ అనగానే ప్రపంచంలో కెల్లా ఎత్తయిన (8,847 మీ) ఎవరెప్పు శిఖరం గుర్తుకువస్తుంది. ఎవరెప్పు శిఖరారోహణకు కేవలం ఉత్సాహం, శక్తి ఉంటే చాలదు. డబ్బు చెల్లించాలి. ఎంతనుకున్నా? 10,000 డాలర్లు. అంటే-3,50,000 రూపాయలు! ఈ మొత్తాన్ని నేపాల్ ప్రభుత్వానికి చెల్లించాలి. ప్రపంచంలో ఎత్తయిన ఎనిమిది శిఖరాలు ఆ ప్రాంతంలోనే ఉన్నాయి. ఈ సీజన్లో ఒక్క ఎవరెప్పుకు మాత్రం 80 బృందాలు బయలుదేరాయి. 57 మంది శిఖరాగ్రం చేరుకున్నారు. వారిలో 'ఎవరెప్పు హీరో' బెస్టింగ్ నార్గే మనవడైన 31 సంవత్సరాల జాంగ్లింగ్ నార్గే ఒకడు. అతనితో పాటు ఫిన్లే బ్రిషర్స్, ఎడ్మండ్ కార్ల్ వీస్టర్స్ అనే ఇద్దరు చిత్ర నిర్మాతలు కూడా ఉన్నారు. వాళ్ళు ఎవరెప్పును అధిరోహించడం ఇది మూడవసారి. 1992లో ఎవరెప్పు శిఖరాన్ని 58 మంది అధిరోహించారు. తరవాతి సంవత్సరంలో ఒక్కరోజులోనే 35 మంది శిఖరాగ్రం చేరుకున్నారు. పర్వతారోహకుల నుంచి ఈ సంవత్సరం 640,000 డాలర్లు వసూలు చేసిన నేపాల్ ప్రభుత్వం, 'ఎవరెప్పుమార్గం'లో రద్దీ పెరిగిందని భావిస్తున్నది. అందువల్ల ఒక్కొక్క బృందం, ఒక్కొక్క నిర్ణీతమార్గంలోనే వెళ్ళాలని ఆదేశిస్తున్నది. పర్వతారోహకులు వేసే పనికెరాని వస్తువులను, చెత్తను పోగుచేసి తీసుకురావడానికి షెర్పాలను వినియోగిస్తున్నది. ఇటీవల 2,000 కి.గ్రా. చెత్తను తొలగించారు. ఇంకా 15,000 కి.గ్రా. చెత్తా చెదారం మిగిలి ఉండవచ్చని వెళ్ళి వచ్చిన షెర్పాల నాయకుడు చెప్పాడు.

సీసాలో సందేశం!

దక్షిణ ఇంగ్లాండు బోగ్నర్ రెజీనెకు చెందిన విక్కి థామస్ అనే ఎనిమిదేళ్ళ అమ్మాయి మూడేళ్ళక్రితం, చీటిరాస్ ఒక సీసాలో పేసిబిగిచ్చి దానిని సముద్రంలోకి విసిరివేసింది. దానిని ఇటీవల, పశ్చిమ ఆస్ట్రేలియా జెర్నల్స్ నుకు చెందిన అండ్రూ ఫిట్స్ అనే యువకుడు అందుకుని ప్రత్యుత్తరం కూడా పంపాడు. "ఆ సీసా దాదాపు 16,000 కి.మీ. దూరం ప్రయాణం చేసి వచ్చింది. అదొక పెద్ద రికార్డు," అంటున్నాడతడు. ఇటువంటి రికార్డును నమోదు చేసుడానికి గిన్నిస్ బుక్ లో ప్రత్యేక ఎంట్రీలు లేకపోవడం దురదృష్టం!

తిరిగి వచ్చిన ఒంటె!

1991వ సం॥లో గల్ఫ్ యుద్ధం కారణంగా ఏర్పడిన అలజడి వల్ల కువైట్ లోని ఒక ప్రాంతంలోని కొన్ని ఒంటెలు చెల్లాచెదలై ఎటో పారిపోయాయి. వాటిలో ఒక ఒంటె ఎక్కడెక్కడో తిరిగి ఐదేళ్ళ తరవాత తన యజమాని ఇంటిని వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. ఆరోగ్యంగా కనిపించిన ఒంటెను చూసి ఆనందంతో పొంగిపోయిన దాని యజమాని మహ్మద్ అల్ అవ్వాబిషీర్ - ఒంటె విశ్వాసాన్ని పొగుడుతూ ఒక పద్యం రచించాడు!

గంధర్వగానం

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు వద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకొని, ఎప్పుటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవంలోని బేతాళుడు, “రాజా, కన్ను పొడుచుకున్నా కానరాని చీకటిలో, నక్కల ఊళలూ, గుడ్డగూబల అరుపులూ, విషసర్పాల బుసల మధ్య నువ్వేమి సాధించాలని కఠోరదీక్ష బూనావో అర్థం కావడం లేదు. రాజ్య పాలకుడివైన నువ్వు, నీ కన్న బలవంతుడైన మరొక రాజునుంచి రక్షణ కోసం అలౌకిక శక్తులు సంపాదించాలని ప్రయత్నిస్తున్నావా? లేక రాజులందరినీ జయించి చక్రవర్తి కావాలన్న ఆలోచనలో ఉన్నావా? ఏమైనా, ఇలాంటి ఐహిక సుఖాలూ, పేరుప్రఖ్యాతులూ కాంక్షించే వాడు వాస్తవ జీవిత పరిశీలనాశక్తి, ఏది సహేతుకం, ఏది కాదు అన్న నిశిత పరిజ్ఞానం కలవాడై ఉండాలి. అలాకాక ఏ

బేతాళ కథలు

చదివి సంగీత సాధన చేస్తూ, అపారమైన సంగీత జ్ఞానాన్ని సంపాదించాడు.

ఇలా ఉండగా - విశాలదేశపు ఆస్థాన సంగీత విద్వాంసుడు హఠాత్తుగా మరణించాడు. సంగీత విద్యలో పోటీలు పెట్టి, అందులో అంతవరకూ ఎవరూ వినని రాగం పాడి, సభను మెప్పించగల వాణ్ణి, ఆస్థాన విద్వాంసుడుగా నియమించాలని రాజు నిర్ణయించాడు. రాజధానిలో జరగబోయే సంగీత పోటీలలో పాల్గొనవలసిందిగా, దేశం నలుమూలలా చాటింపు వేయించడం జరిగింది.

తన ప్రతిభను నలుగురి ముందూ ప్రదర్శించే అవకాశం వచ్చిందని, రాజుగారి చాటింపు విని దేవశర్మ రాజధానికి బయలుదేరాడు. మర్నాటి అపరాహ్నం వేళకు ఒక అగ్రహారానికి చేరుకున్నాడు. అక్కడ ఒక గృహస్థు అతడికి ఆశ్రయం ఇచ్చాడు. ఆయన ఎనభైఏళ్లవృద్ధుడు, పేరుకశ్యపుడు. ఆయనకు పెళ్ళిడుకొచ్చిన మనమరాలున్నది. ఆయన కూడా సంగీతవిద్వాంసుడే. దేవశర్మ రాజధానికి పోతున్న పని గురించి విని, అతణ్ణి పాడమన్నాడు. దేవశర్మ గానం విన్నాక, కశ్యపుడు పరమానందంతో అతణ్ణి కౌగలించుకున్నాడు.

“మీ తాతగారిని గురించి విన్నాను. సంగీతంలో వారికి వారే సాటి. ఇప్పుడు నువ్వు పాడిన పాట అమోఘం. అయితే, అది ఆపూర్వం మాత్రం కాదు!” అని సాలోచనగా ఆగి, “నాకు తెలిసిన ఒక ఆపూర్వ రాగం ఉంది,” అని కశ్యపుడు దాని పూర్వగాథ ఇలా చెప్పాడు:

కశ్యపుడు గురుకులంలో చదువుకుంటున్నప్పుడు, ఒకసారి సమిధల కోసం అడవులలో తిరుగుతూండగా, అతడికి ఒక మృదుమృదుర

మాత్రం ఆధ్యాత్మిక చింతనా, తాత్విక విషయాలపట్ల ఆసక్తి ఉన్నవాడైతే మాత్రం, ఎన్నో శ్రమలకోర్చి సాధించినదాన్ని ఇట్టే జారవిడుచుకుంటాడు. ఇందుకు ఉదాహరణగా దేవశర్మ అనే యువకుడి కథ చెబుతాను. శ్రమతెలియకుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

దేవశర్మ అనే యువకుడు విశాలదేశంలోని ఒక మారుమూల గ్రామంలో ఉండేవాడు. అతడిది సంగీత విద్వాంసుల కుటుంబం. అతడి తాత వీణ మీద దీపక రాగం వాయిస్తే గుడిలో దీపాలు వెలిగేవట! అతడి తండ్రి నీలాంబర రాగం అలపిస్తే, రాళ్ళు కూడా కరిగేవట! పుట్టుకతోనే సంగీతంలో దేవశర్మకు సహజ పాండిత్యం అల్పింది. చిన్నతనంలోనే తల్లిదండ్రులు పోవడంతో, తమ ఇంట గల తాళపత్రాలు

మైన కంఠస్వరం వినిపించింది. మొదట్లో దానిని ఒక కొత్తరకం పక్షి కూతగా భావించాడతడు. తర్వాత అది కొన్నివేల తుమ్మెదల రుంకారనాదమూ అనిపించింది. ఆ ధ్వనిని అనుసరిస్తూ పోయి, అతడొక ముని ఆశ్రమాన్ని చేరుకున్నాడు. అక్కడ ఆ ముని కుమార్తె పూలను దండగా గుచ్చుతూ, తన్మయత్వంతో పాడుతున్నది. కశ్యపుడి రాక చూసి పాడడం ఆపివేసింది. అలాంటి సంగీతాన్ని కశ్యపుడు ఏనాడూ విని ఉండలేదు. అతడు మునికి నమస్కరించి, ఆ రాగాన్ని తనకు నేర్పమని ప్రార్థించాడు.

అప్పుడు ముని, కశ్యపుడికి ఆ గంధర్వ గానాన్ని గురించి చెబుతూ, “నాయనా! అది లోకాతీతమైన గొప్ప రాగం. ఇప్పటికీ ఐదారు తరాల ముందు, మా పూర్వీకుడొకడు గంధ మాదన పర్వతం మీద తపస్సు చేసుకునేందుకు వెళ్ళాడు. ఒకనాడాయన పద్మాసనం వేసుకుని తపస్సుకు ఉపక్రమిస్తూండగా, ఆయన ఏనాడూ విని ఉండని అద్భుత రాగాన్ని పాడుతూ ప్రజ్ఞాపాలుడనే గంధర్వుడు ఆకాశం నుంచి దావుల నున్న కొలను వద్ద దిగాడు. మా పూర్వీకుడు ఆ గానానికి తన్మయమైపోయి, గంధర్వుణ్ణి సమీపించి, “మహానుభావా! ఇప్పుడు మీరు పాడిన రాగం విష్ణు, ఇంద్రాది సభలలో నారద తుంబురులు పాడే రాగంలా ఉన్నది. ఒక్కసారి వింటూనే, ఆ రాగాన్ని కంఠస్థం చేశాను. ధన్యుణ్ణి!” అన్నాడు.

ఇందుకు గంధర్వుడు కోపంగా, “నీ ఊహ సరైనదే! కాని ఈ రాగాన్ని మరొకరికి నేర్పావో, నువ్వాక్షణం దానిని మరిచిపో గలవు,” అంటూ శాపం ఇచ్చి మాయమయ్యాడు.

ఆ విధంగా, ఆ గంధర్వరాగం కశ్యపుడి వంశంలో ఏవరో ఒకరికి సంక్రమిస్తూ వస్తున్నది.

“నాయనా! నాకు తెలిసిన ఈ రాగం మరొకరికి తెలిసే అవకాశం లేదు. ఇది పాడిన వాడిని రాజు తప్పక తన ఆస్థాన సంగీత విద్వాంసుడుగా నియమిస్తాడు,” అని కశ్యపుడు గంధర్వరాగాన్ని కొద్దిగా ఆలాపించి ఆపేశాడు.

కశ్యపుడు ఆలాపిస్తున్నంత సేపూ, దేవశర్మ తన్మయత్వంతో ఊగిపోయాడు. అంత మధురమైన సంగీతాన్ని అతడేనాడూ విని వుండలేదు.

దేవశర్మ చేతులు జోడించి, “అయ్యా! మధ్యలో ఆపేశారేం? ఈ గంధర్వ రాగలక్షణాలేమిటి? స్వరకల్పన ఏమిటి? పూర్తిగా అలా పన, పల్లవి వినిపించండి,” అని అడిగాడు ఉత్సాహంగా.

“అంత తొందరెందుకు, నాయనా! దానిని నీకు నేర్పిన మరుక్షణం నేను మరిచిపోతాను. నాకున్న ఆస్తి కేవలం, ఈ సంగీతమే! తల్లి దండ్రీ లేని పిల్ల, నా మనమరాలిని ఒక ఇంటిదానిని చేయవలసిన బాధ్యత నా మీద ఉన్నది,” అని కొద్దిదూరంలో నిలబడి వున్న మనమరాలిని చూపించాడు.

అంతవరకూ అక్కడే నిలబడి అంతా వింటున్న ఆమె, తల వంచుకుని ఏదో పని వున్నదానిలా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

దేవశర్మ ఒక్క క్షణం ఆలోచిస్తూ వూరు కుని, “అయ్యా! రాజధానికి వెళ్ళడానికి ఇంకా మూడు రోజుల వ్యవధి వుంది. ఒక ముఖ్య విషయం మరిచాను. మా ఊరుకు వెళ్ళి రావాలి,” అంటూ అప్పటికప్పుడు తిరుగు ప్రయాణం కట్టాడు.

కశ్యపుడి రాగాలాపన దేవశర్మ చెవిలో ఇంకా గింగురుమంటున్నది. ఆ రాగ లక్షణ వివరణ ఎక్కడైనా దొరుకుతుందేమో అని ఇల్లంతా వెతికాడు. తాతల నాటి తాళపత్ర గ్రంథాలన్నీ తిరగేశాడు. కాని, అతడి ప్రయత్నం వ్యర్థమయింది. కశ్యపుడు పాడింది, ఒక అపూర్వ రాగం; అది అతడికొక్కడికే తెలుసు.

దేవశర్మ తిరిగి కశ్యపుడి వద్దకు వచ్చాడు. జపతపాదులు అయ్యాక కశ్యపుడు, దేవ శర్మను ఎదురుగా కూర్చోబెట్టుకుని, వెనక మనమరాలు తంబురా మీటుతూండగా, వీణ వాయిస్తూ, గంధర్వరాగాన్ని వినిపించాడు. ఆ రాగ లక్షణాలను బోధించాడు. దేవశర్మ సాధన చేసి, దానిని వారికి వినిపించాడు. అది విన్న కశ్యపుడు, అతని మనమరాలు ముగ్ధులయ్యారు. దేవ శర్మకు తనొక కొత్తజన్మ ఎత్తినట్లనిపించింది. అతడి ముఖం నూతన తేజంతో వెలిగిపోయింది.

దేవశర్మ ఆనందోద్వేగాన్ని గమనించిన కశ్యపుడి మనమరాలు, “తాతయ్య తన సంగీత సంపదను నా కోసం దాచినట్లు, నన్ను మీరు పెళ్ళి చేసుకుంటానంటేనే, రాగాన్ని మీకు నేర్పే ఉద్దేశం వున్నట్లు, మీతో మాట్లాడారు. మీరు వెళ్ళాక తాతయ్యతో, నా పెళ్ళి విషయం అలా ముడిపెట్టవద్దని చెప్పాను. అందుకు తాతయ్య ఒప్పుకున్నారు. కనక మీరు నన్ను పెళ్ళిచేసుకోవాలన్న నిబంధన ఇప్పుడు లేదు,” అన్నది.

“మిమ్మల్ని పెళ్ళి చేసుకోవడానికి నాకెటు వంటి అభ్యంతరం లేదు. అలాంటి అభ్యంతరం వుంటే, మీకే ఏదైనా ఉండాలి. ఎందుకంటే రాజధానికి పోయి సంగీత విద్వాంసుని పోటీలో పాల్గొనే ఆలోచన మానుకున్నాను,” అన్నాడు దేవశర్మ నవ్వుతూ.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజా, దేవశర్మ రాజధానిలో జరిగే సంగీత పోటీలో పాల్గొని, రాజాస్థాన విద్వాంసుడు కాగోరింది, ఐహిక సుఖాలూ, పేరు ప్రఖ్యాతులూ కాంక్షించే గదా? అందుకోసం అతడు కశ్యపుడి నుంచి అపూర్వమైన గంధర్వరాగాన్ని కూడా నేర్చుకున్నాడు. ఆయన మనమరాలు, ఆ రాగాన్ని తన తాత, దేవశర్మకు బోధించడంలో తనను వివాహం ఆడి తీరాలన్న నిబంధన ఏమీ లేదని కూడా చెప్పింది. అయినా, దేవశర్మ రాజధానికి వెళ్ళే ప్రయత్నం ఎందుకు విరమించుకున్నాడు? తరచి చూస్తే, దేవశర్మలో ఆఖరి క్షణాన ఏదో వైరాగ్యభావం మొలకెత్తినట్లు కనబడుతున్నది? గృహస్థు కాదలచిన వాడు వాస్తవ జీవిత సత్యాలనూ, అందులోని ఒడిదుడుకులనూ మరిచి, మానసిక బలహీనత కొద్దీ సాధించిన దాన్ని జారవిడుచుకోవడం అజ్ఞానం అనిపించు కుంటుంది గదా? ఈ సందేహాలకు తెలిసినకూడా సమాధానం చెప్పక పోయావో, నీ తల పగిలి పోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, “నిజమైన కళా కారుడెవడూ కేవలం ఐహిక సుఖాల కోసం, ధనధాన్య సంపత్తి కోసం తన కళను పణం

పెట్టడు. దేవశర్మది సంగీతవిద్వాంసుల కుటుంబం. అతడి తాత తండ్రులెవరూ రాజాశ్రయం కోసం తాపత్రయ పడలేదు. ఉన్నంతలో తృప్తిగా జీవిస్తూ, పదిమంది చేతా గౌరవాభిమానాలు పొందారు. అటువంటి కుటుంబంలో పుట్టిన దేవశర్మ - సంగీత పోటీలలో పాల్గొని రాజాస్థాన విద్వాంసుడు కావాలనుకోవడంలో, కొంత మానసిక బలహీనత కనబడుతున్న మాట వాస్తవం. కాని, కశ్యపుడి ద్వారా గంధర్వ రాగం వినగా వచ్చిన అపూర్వనందం అనుభవించాక, దానిని పోటీల్లో పాడి ఇతరుల పరం చేయడం అతడికి పరమ నేరంగా కనబడింది. ఉత్తమ కళయొక్క ప్రప్రథమ ప్రయోజనం, కళారాధకుడికి ఆత్మానందాన్నివ్వడమే! ఒక కళలో లీనమై తన్మయత్వం చెందిన కళాకారుడు, తన కళకు వేరే ప్రయోజనాన్ని ఆశించడు. ఈ కారణాల వల్ల, దేవశర్మలో మానసిక బలహీనత గానీ, అజ్ఞానం చోటుచేసుకున్న దనుకోవడం గానీ సరికాదు,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగగానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు.

— (కల్పితం)

[అధారం: రామవరపు గణేశ్వరరావు రచన]

అచ్చివచ్చిన వేళాకోళం

చంద్రపురంలో సీతయ్య కుటుంబం అతిథి మర్యాదకు పెట్టింది పేరు. ఓకసారి వికారు దనే దూరపు బంధువు వాళ్ళింటికి వచ్చాడు. ఆయనకు పిల్లలను ఏడిపించడం మహా సరదా!

సీతయ్య మనమడు రామానికి పదే ఘంటాయి. వాడికి చిత్రలేఖనం అంటే చాలా ఇష్టం. రోజూ ఏళ్ళో బొమ్మలు గీస్తుంటాడు. వికారుడు చుట్టూ చూపుగా వచ్చాడు కదా అని రామం కష్టపడి గుర్రం బొమ్మ గీసి ఆయనకు చూపించాడు. ఆయన తన బొమ్మను పొగుడుతాడని రామం ఆశించాడు. కానీ, వికారుడు దానిని చూసి వెంటనే గాడిద అంటూ ఫక్కున నవ్వాడు. అప్పుడే అక్కడికి వచ్చిన పక్కంటి కుర్రవాళ్ళు, వికారుడి మాటకు పకపకా నవ్వారు.

రామానికి చాలా అవమానమయింది. అప్పుడు వికారుడు రామంతో, “నువ్వు

బొమ్మలు బాగా గీస్తావు. ఇది గాడిద అంటే ఆచ్చం గాడిదలా ఉంది. అంటే— నువ్వేం చేయాలి? గాడిదబొమ్మ గీయాలంటే గుర్రం బొమ్మ గీయాలనుకోవాలి. అర్థమయిందా?” అన్నాడు.

మళ్ళీ పిల్లలు ఘొల్లుమని నవ్వారు. అప్పుడు వికారుడింకా రెచ్చిపోయి, “ఇక మీదట నువ్వే బొమ్మగీసినా నాకు చూపు తూండు. ఏ బొమ్మ వేస్తే ఏమొస్తుందో చెబుతాను. నువ్వు చిత్రకారుడిగా రాణించ దానికి ఈ విధంగా నేను సాయపడతాను,” అన్నాడు.

ఆ మాటలకు అక్కడి పిల్లలు పడి పడి నవ్వారు. రామానికి మాత్రం పొరుషం వచ్చింది. వాడు తను గీసిన గుర్రం బొమ్మను తీసుకుని పొరుగింటి చంద్రయ్య వద్దకు వెళ్ళాడు.

చంద్రయ్య గొప్ప చిత్రకారుడు. రామాన్ని బొమ్మలు వేయమని ప్రోత్సహించింది

ఆయనే. చంద్రయ్య రామం చెప్పినదంతా విని, వాడు వేసిన, గుర్రంబొమ్మను చూసి, “ఇదివరకటి కన్నా ఇప్పుడు నువ్వు బొమ్మలు బాగా గీస్తున్నావు. కానీ, నీలో తొందరపాటు ఎక్కువ. ఏ విద్యకైనా చాలా శ్రద్ధ కావాలి. నువ్వు శ్రద్ధగా నేర్చుకుంటానంటే నేను నీకు చిత్రకళలోని మెళకువలు చెబుతాను. కొన్నాళ్ళకు నువ్వు చూసింది చూసినట్టు వెయ్యి గలుగుతావు,” అన్నాడు.

రామంలో అంతకాలం లేని పట్టుదల అప్పుడు వచ్చింది. వాడు ప్రతిరోజూ కొంత సేపు చంద్రయ్య వద్ద కూర్చుని ఏకాగ్రతతో చిత్రకళను అభ్యసించసాగాడు. రోజురోజుకూ వాడి బొమ్మలు మెరుగుపడుతున్నాయి. వికారుడు మాత్రం వాటిని వేళాకోళం చేస్తూనే ఉన్నాడు.

ఇలా రెండు నెలలు గడిచాక రామం ఒక రోజు చంద్రయ్యతో, “నా బొమ్మలను వికారుడు ఏ మాత్రం మెచ్చుకోవడంలేదు. అది నాకు అసంతృప్తిగా ఉంది,” అన్నాడు ఎంతో నిరుత్సాహంగా.

చంద్రయ్య కొంతసేపు ఆలోచించి, తానే ఒక బొమ్మ గీసి రామం చేతికిచ్చి, “ఇదినువ్వే వేశానని వికారుడికి చూపించు. ఆ తరువాత ఏం జరిగిందో వచ్చి నాకు చెప్పు,” అన్నాడు.

రామం ఆ బొమ్మను చూశాడు. అది గదాధరుడైన భీమసేనుడిబొమ్మ. బొమ్మలో జీవకళ ఉట్టిపడుతూ ఎంతో బాగుంది. వాడది వికారుడికి చూపించగానే, “నువ్వు అంజనేయుడి బొమ్మ వేయాలనుకున్నావు. కానీ, జాంబవంతుడిబొమ్మ తయారయింది,” అంటూ అపహాస్యం చేశాడు.

“ఇది భీమసేనుడి బొమ్మ,” అన్నాడు రామం చిన్నబుచ్చుకుని.

వికారుడు పెద్దగా నవ్వి, “నువ్వు ఒక యుగంలో బొమ్మ వేయాలనుకుంటే, ఇంకొక యుగంలో బొమ్మ వస్తోంది,” అన్నాడు.

రామం చంద్రయ్య దగ్గరకు వెళ్ళి జరిగిందిచెప్పి, “మీక్కూడా బొమ్మలువేయడం రాదు. అందువల్లనే నాకూ చిత్రకళ అబ్బడం లేదు,” అన్నాడు బాధగా.

దీనికి చంద్రయ్య చిన్నగా నవ్వి, “ఆ వికారుడిది మంచిబుద్ధి కాదని నాకు అనుమానంగా ఉన్నది. ఆయన ఎలాంటి వాడు?” అని అడిగాడు.

“రెండు నెలలుగా మా ఇంట్లో తిప్పవేశాడు. నిర్మహమాటంగా అడిగి మరీ అన్నీ వండించుకుని తింటాడు. అందరి చేతా సేవలు చేయించుకుంటాడు. ఇప్పట్లో వెళ్ళేలా లేదని

అంతా విసుక్కుంటున్నారు. ముఖం మీద అనలేక ఊరుకున్నారు,” అన్నాడు రామం.

“అయితే నేనొక బొమ్మ వేసిస్తాను. వికారుడితోసహా అంతాకలిసి ఉన్నప్పుడు, ఆయనకు తప్ప మిగతా వాళ్ళందరికీ ఈ బొమ్మను చూపించి నువ్వే వేశానను. వికారుడికి తన వేలితో తన కన్నే పొడుచుకున్నట్టు కాకపోతే నన్నడుగు,” అంటూ అప్పటికప్పుడు ఒకబొమ్మ వేసి రామానికిచ్చాడు.

రామం చంద్రయ్య చెప్పినట్లే చేశాడు. ఆ బొమ్మను చూసి వాడి తాత, పంది అన్నాడు. బామ్మ దున్నపోతు అన్నది. తండ్రి గాడిద అన్నాడు. తల్లి ఎద్దు అన్నది. బాబాయిల్లోఒకడు కుక్క అంటే ఇంకొకడు నక్క అన్నాడు.

ఇదంతా చూస్తూ వినోదిస్తూన్న వికారుడు ఉత్సాహంగా, “ఏదీ, నన్ను కూడా ఒకసారి చూడ నివ్వండి నాకేమనిపిస్తుందో చెబుతాను,” అంటూ ఆ బొమ్మను తీసుకున్నాడు.

అంతే! అతడి ముఖం పాలిపోయింది.

ఆ బొమ్మ అచ్చం వికారుడిది. గీసిన బొమ్మలో ఏ లోపమూ లేదు.

సీతయ్య కుటుంబానికి తన మీద ఎంత విసుగు, కసి ఏర్పడిందో వికారుడికి

అర్థమయింది. ఆ కసి తీర్చుకునే అవకాశం కూడా తానే ఇచ్చాడు. రామం ఎంతబాగా బొమ్మ గీసినా దాన్ని వేరే పేరుతో పిలిచి వినోదించాడు. ఇప్పుడు సీతయ్యకుటుంబం అదేపని చేస్తే తను తప్ప పట్టలేడు కదా!

వికారుడు అప్పటికప్పుడే తన ఊరికి ప్రయాణంకట్టాడు. అంతవరకు ఎంతో సంతోషిస్తూన్న రామంతో సీతయ్య, “నీ బొమ్మలను వేళాకోళం చేయడం వికారుడికి అచ్చిరాలేదు కానీ, మాకు అచ్చివచ్చింది,” అన్నాడు.

తాతకు ఏం చెప్పడానికి తోచక రామం అలాగే నిలబడ్డాడు. అప్పుడు అక్కడికి వచ్చిన చంద్రయ్య, సీతయ్యతో, “రామానికి చిత్రకళ పట్ల ఆసక్తి ఉన్నది. ప్రోత్సహిస్తే మంచి చిత్రకారుడు కాగలడు. అంతేగాని, వాడు గీసే బొమ్మలను వేళాకోళం చేయడం సరికాదు. వెలుగుతూన్న దీపం వత్తిని పుల్లతో ఎగదోసే విధంగా పిల్లలలోని శక్తి సామర్థ్యాలను మంచిమాటలతో ప్రోత్సహించడం పెద్దల బాధ్యత!” అన్నాడు.

సీతయ్య, అవునన్నట్లు రామం కేసి మెచ్చుకోలుగా చూశాడు. రామం సంతోషంగా నవ్వాడు.

కేరళ భూమి

రచన: మీరానాయర్

చిత్రకారుడు: గోపకుమార్

మన పశ్చిమ తీరం గుండా దక్షిణ దిశగా ప్రయాణం చేస్తే, కర్ణాటక - దాదాపు 550 కి.మీ నిడివి గల ఇరుకైన పచ్చటి కేరళ ప్రాంతానికి దారి తీస్తుంది. ఇక్కడ కొబ్బరిచెట్లు విరివిగా ఉండడం వల్ల దీనిని కేరళాభూమి అన్నారు. ఈ ప్రాంతాన్ని మొదట 'చేరళం' అనేవారు. అంటే- సముద్రం నుంచి బయటపడిన భూమి అని అర్థం. పరశురాముడు తన గొడ్డలిని విసిరి ఈ భూమిని సృష్టించాడని ఒక పురాణ కథ చెబుతుంది. అయినా, భారత భూభాగం ఏర్పడిన చాలా కాలానికి, అగ్నిపర్వతాలు ప్రేలడం వల్ల ఏర్పడిన భూభాగం ఇది అని భూతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

మలబారు ప్రాంతంలో విరివిగా పండే మిరియాల కోసం, క్రీస్తు శకారంభానికి పూర్వం నుంచే ఈజిప్టు, అరేబియా, గ్రీసు, అసిరియా, రోము మొదలైన దేశాల నుంచి వ్యాపారులు వచ్చేవారు. ఉత్తర మలబారు తీరంలో కన్నూర్, తలస్సేరి, కోళిక్కోడ్, పంథలయూని, జేయపూర్, క్వలాండ్ రేవులు అభివృద్ధి చెందుతున్నాయి.

ఉత్తర కన్నూర్ జిల్లాలో 216 మీటర్ల ఎత్తయిన ఎళిమలకొండ 250 మీటర్లు సముద్రంలోకి చొచ్చుకుని ఉన్నది. ఎళిమలలో ఒక నౌకాశ్రయం నిర్మితమవుతున్నది.

భారతీయ సర్వే కేరళలోనే ప్రారంభమయింది. మన దేశంలోని దాదాపు అన్ని సర్వే కంపెనీలనూ, కన్నూర్, తలస్సేరి

ప్రాంతాల మళయాళీలే నడుపుతున్నారు. కాళారిప్పాయత్ అనే కేరళ యుద్ధవిద్యలో గొప్పవాడుగా పేరు గాంచిన కున్మిరామన్ తలస్సేరిలో 1901వ సం॥లో మొట్టమొదటి నర్మనీ ట్రైనింగ్ ఇన్స్టిట్యూట్ స్థాపించాడు.

తలస్సేరికి దక్షిణంగా మాహే అనే అందమైన తీరపట్టణం ఉన్నది. ఇది పాండిచ్చేరి కేంద్రపాలిత ప్రాంతం కిందికి వస్తుంది. దీనిని ఒకప్పుడు మయ్యాళి అని పిలిచేవారు. కాని ఫ్రెంచివారి కోసం దీనిని పట్టుకున్న కేప్టన్ బెర్త్రండ్ ఫ్రాంకోయిస్ మాహే డి లేబర్టోనాయిస్ గౌరవార్థం, దీనికి మాహే అని పేరు పెట్టారు. ఫ్రెంచివాళ్ళు మన దేశం వదిలి వెళ్ళాక, అంతకుముందు వాళ్ళ అధికారంలో ఉన్న ప్రజలకు ఫ్రెంచి పౌరసత్వం ఇచ్చారు. అందువల్ల ఈ కేంద్రపాలిత ప్రాంతంలో ఫ్రెంచి పౌరులయిన భారతీయ సంతతి వారు చాలామంది ఉన్నారు. దూరతీరాలలోని పౌరులకు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తూ, ఫ్రెంచి పార్లమెంటులో ఒక సభ్యుడు ఉన్నాడు.

మాహేకు దక్షిణంగా వడక్కెకార అనీ, బడగారా అనీ పిలువబడే పట్టణం వర్తక వాణిజ్యాలకుకేంద్రంగా ఉంటున్నది. మిరియాలు, కొబ్బరికాయలు, వాటికి సంబంధించిన వస్తువులు ఇక్కడి ప్రధాన వ్యాపారవస్తువులు.

ఉత్తర మలబార్ సుప్రసిద్ధ సాహసపీరుడు తచ్చీళి ఒత్తేణన్ జన్మస్థానం బడగారా.తన 32వ యేటే మరణించిన ఆ పీరుడి అద్భుత సాహస కృత్యాలను, ఉత్తర మలబార్లో ప్రసిద్ధి గాంచిన జానపద గీతాలయిన వడక్కన్ పాట్టుక్కళలో వర్ణించబడ్డాయి. ఒత్తేణన్ గౌరవార్థం, బడగార సమీపంలోని ఒక ఆలయంలో యేటా ఉత్సవాలు జరుపుతారు.

ఇక్కడి నుంచి మరికొంత దక్షిణంగా వెళితే, వంథలయాని వస్తుంది. ఇది కొంత చారిత్రక ప్రాముఖ్యత సంతరించుకున్న పట్టణం. 7వ శతాబ్దానికి చెందిన ఒక మసీదు ఇక్కడ ఉన్నది. ఇది అచ్చు మక్కాలోని మసీదులాగే ఉండడం విశేషం. పూర్వకాలంలో

కాళారిప్పాయత్, కేరళ యుద్ధవిద్య

కోళిక్కోడ్:

కోడికూత వినిపించే నేల

అరేబియా నుంచి ఈ
మార్గం గుండా నౌక
లలో వెళ్ళే ప్రయాణీ
కులు, ఇక్కడ ఆగి
ఈ మసీదుకు సమ
స్కరించి వెళ్ళేవారు.

సముద్రతీరంలో
ఈ మసీదుకు సమీ
పంలో ఒక పాదం
గుర్తున్నది. లంకకు
వెళుతూ ఆడం భారత
భూమి మీద మోపిన పాద
ముద్ర ఇది అని ఇక్కడ కొం
దరు విశ్వసిస్తున్నారు.

దీనికి మరింత దక్కి
ణంగా ఒకప్పుడు కాలికట్
అని పిలువబడిన కోళిక్కోడ్ ఉన్నది. క్రీ.శ. 9వ
శతాబ్దంలో మలబారు ఆఖరిరాజైన చేరమాన్ పెరు
మాల్ మక్కాకు బయలుదేరి వెళ్ళేముందు - తన
రాజ్యాన్ని సామంతులకు పంచిపెట్టాడు. ఆ సామం
తులలో జామోరిన్ ఒకడు. తాళి గుడిపై నుంచి కోడి
కూసే కూత వినించేంత దూరం గల భూమిని,

రాజు, జామోరిన్ కు ఇచ్చాడు. అందుకే
ఈ ప్రాంతానికి కోళిక్కోడ్ అనే
పేరు వచ్చింది. కోళిక్కోడ్
అంటే కోడి కూత వినిపించే
నేల అని అర్థం.

సముద్ర రాజు అన
డానికి సంక్లిష్ట రూప
మైన 'సాముద్రి' అనే
మాట క్రమంగా
'జామోరిన్'గా రూ
పాంతరం చెందింది.
'జామోరిన్' వంశ
పారంపర్యంగా వచ్చే
ఒక బిరుదు నామం.

కుంజాళి మరక్కార్స్
అనే వీరులయిన సేనా
నాయకుల సాయంతో 'జామో
రిన్సు' కోళిక్కోడ్ ను శక్తివంతమైన సంస్థా
నంగా రూపొందించారు.

15వ శతాబ్దారంభంలో చీనా దేశస్థులు
కోళిక్కోడ్ తో వ్యాపారం చేశారు. బంగారం, వెండి,

జామోరిన్ ను
సందర్శిస్తూన్న
వాస్కోడాగామా

రాగి, పట్టు తెచ్చి ఇచ్చి ఇక్కడ లభించే మిరియాలు, యాలకులు, అల్లం, ప్రత్తి దుస్తులను తీసుకువెళ్ళేవారు. 1498వ సం॥లో వాస్కోడాగామా, కోళిక్కోడ్ కు సమీపంలోనే భారత భూభాగంపై కాలుమోపాడు. ఇదోక గొప్ప చారిత్రాత్మక సంఘటన. మన దేశానికి వాస్కోడాగామా కనుగొన్న సముద్రమార్గం, మన దేశ చరిత్రనే కాకుండా, అసియా ఖండంలోని అనేక దేశాల చరిత్ర గతినీ కూడా మార్చింది.

జామోరిన్ పోర్చుగీసులను సగౌరవంగానే ఆహ్వానించాడు గాని, వాళ్ళు తీసుకొచ్చిన బోపిలు, చారల బట్టలు, పూసలు, పాత్రలు మొదలైన కానుకలను చూసి సంతోషించలేకపోయాడు. కాలికట్ లో వ్యాపారం చేసుకోవడానికి వసతులు కల్పించమని పోర్చుగీసులు కోరారు. దానికి జామోరిన్ మొదట విముఖత చూపి నప్పటికీ, ఆ తర్వాత ఒక కోట నిర్మించుకోవడానికి పోర్చుగీసులను అనుమతించాడు.

1615వ సం॥లో మొట్టమొదట ఆంగ్లేయులు కాలికట్ కు వచ్చారు. కాని, ఇంగ్లీష్ ఈస్టిండియా కంపెనీ టిప్ప సుల్తాన్ తో చేసుకున్న ఒప్పందం ప్రకారం 1792వ సం॥లోనే కాలికట్ ఆంగ్లేయుల వశమయింది.

కోళిక్కోడ్ ఇవాళ కలపపరిశ్రమకు కేంద్రంగా ఉంటున్నది. ప్రపంచంలోకెల్లా అతి పెద్ద కలప కర్మాగారాలు కొన్ని కోళిక్కోడ్ శివార్లలోని కల్లాయ్ లో ఉన్నాయి.

కోళిక్కోడ్ కు 9 కి.మీ దక్షిణంగా బేయ్ పూర్ ఉన్నది. టిప్పసుల్తాన్ దానికి 'సుల్తాన్ పట్టణ' అని పేరు పెట్టి దానిని తన మలబార్ రాజధానిగా చేసుకున్నాడు. ఈ పట్టణంలో పడవల నిర్మాణ సంస్థ ఉన్నది. కొబ్బరి సంబంధమైన వస్తువుల వ్యాపారం ఇక్కడ విస్తృతంగా సాగుతున్నది.

దుంగలను లాగుతూన్న ఏనుగు.
పాత నిబంధన (ఓల్డ్ రెస్ట్రామెంట్) లో
ప్రస్తావించబడిన సోలమన్ నిర్మించిన
ఆలయంలో కేరళ దేవు కలపను
ఉపయోగించారు.

శిథిలాలయం

పూర్వం దండకారణ్యంలో, రకపిపాసుడనే రాక్షసుడుండే వాడు. వాడు ఆకలిగొన్నప్పుడు అడవి జంతువులను వేటాడి తినేవాడు. కాని వాడికి నరమాంస మంటే ఎక్కువ ప్రీతిపాత్రంగా వుండేది. అయితే, ఆ ప్రాంతాల మానవ సంచారం చాలా తక్కువ. నెలకో, రెండు నెలలకో ఎవడైనా మనిషి కంటబడితే, అతిభీకరంగా అరుపుఅరిచి, పెద్దపెద్ద అంగలు వేస్తూపోయి వాణ్ణి పట్టుకుతినీ, ఒక పగలూ, ఒక రాత్రీ తన గుహలో హాయిగా గుర్రు పెడుతూ నిద్రపోయేవాడు.

ఆ అరణ్యంలో ఒక శిథిలాలయం ఉన్నది. అందులో కిరణాక్షిణి అనే దేవత విగ్రహం వున్నది. ఈ కిరణాక్షిణి అద్భుత శక్తులున్న దేవత. ఒకప్పుడు ఆ ప్రాంతాన సర్వ సంపదలతో వర్షిల్లుతున్న రాజ్యం ఒకటుండేది. ఆ దేవత తన నాశ్రయించిన భక్తులకు వరాలిచ్చి వారి కోర్కెలు తీర్చేది.

ఒకసారి ఆ ప్రాంతంలో మహా భయంకరమైన భూకంపం కారణంగా, రాజ్యంలో ఎక్కువ భాగం మట్టిలో కలిసి పోయింది. బతికి బయట పడినకొద్దిమంది పరాయిప్రాంతాలకు వలస పోయారు. కిరణాక్షిణి దేవాలయం మాత్రం భూకంపానికి తట్టుకుని నిలబడింది. క్రమంగా ఆ రాజ్యభాగమంతా కొన్ని సంవత్సరాలకు మహాధణ్యంగా మారి పోయింది.

ఈ అరణ్యాన్ని తన నివాస ప్రాంతంగా చేసుకున్న రక్తపిపాసుడికి, ఒక రాత్రి విపరీతమైన ఆకలి వేసింది. వాడు గుహ నుంచి బయటికి వచ్చి ఏదైనా జంతువు కనబడుతుందేమోనని వెతక సాగాడు. ఆ రోజు నిండుపౌర్ణమి. ఆ సమయంలో కిరణాక్షిణి, శిథిలాలయంలోని విగ్రహం నుంచి బయటకు వచ్చి, వెన్నెల్లో విహరించ సాగింది.

దూరం నుంచి ఆమెను చూసిన రక్తపిపాసుడికి నోరూరింది. వాడు దిక్కులు పిక్కటిల్లే విధంగా పెద్దగా ఒక కేక పెట్టి, కిరణాక్షిణికి బయలుదేరాడు. రాక్షసుడు తనను సమీపిస్తున్నంతలో దేవత వాడికి తీవ్రంగా చూస్తూ, “ఒరే, రాక్షసాధమా! నేనెవరో ఎరుగక నన్ను భక్తించదలిచావు. నేను కిరణాక్షిణి దేవతను,” అన్నది.

అందుకు రాక్షసుడు వికవికమంటూ నవ్వి, “నువ్వెవరైతే నాకేం? నువ్వు ఇప్పుడు నా దృష్టిలో ఆకలి తీర్చే రుచికరమైన భక్ష్యానివి,” అన్నాడు.

“నీ అహంకారానికి తగిన శిక్ష విధిస్తాను!” అని కిరణాక్షిణి తన చేతిలోని శూలాన్ని వాడికి గురి చేసింది. మరుక్షణం శూలం నుంచి వెలువడిన ఎర్రటి కిరణాలు, రాక్షసుడి

కళ్ళకు తాకాయి. వెనువెంటనే వాడు అంధుడై పోయాడు.

దానితో రక్తపిపాసుడికి కిరణాక్షిణి శక్తి తెలిసింది. వాడు ఆమె పాదాల ముందు బోర్లాపడి, “తల్లీ! నాది తెలియని అపరాధం, క్షమించు!” అన్నాడు.

అప్పుడు దేవత కొంత శాంతించి, “ఒరే, కన్ను మిన్ను కానని, నీ అహంకారానికి ఏదో కొంత శిక్ష తప్పదు. నీకు ఒక్క కన్ను మాత్రం ప్రసాదిస్తున్నాను,” అన్నది.

రక్తపిపాసుడి కళ్ళల్లో ఒకదానికి తిరిగి దృష్టి వచ్చింది. అందుకు వాడు సంతోషించి, “తల్లీ! ఈనాటి నుంచి నేను నీ దాసానదాసుణ్ణి. ప్రతినిత్యం నిన్ను దర్శించేవరం ప్రసాదించు,” అని కోరాడు.

దేవత, వాడికి శిథిలాలయం చూపించి, “అదే, నా నివాసం. ఇక మీదట నరమాంస భక్షణ మాని, హేయమైన రాక్షస జన్మనుంచి విముక్తి పొందేందుకు ప్రయత్నించు. సదాచారులైన భక్తుల కోరికలు నేను తప్పక తీరుస్తాను,” అన్నది.

రక్తపిపాసుడు ఎంతో భక్తిగా దేవతకు నమస్కరించాడు. ఆమె అంతర్ధానమయింది. వాడు అక్కడి నుంచి బయలుదేరి తన గుహ చేరాడు.

ఈ జరిగినదంతా, దాపులనున్న ఒక పటవృక్షం కొమ్మలలో దాగి కూర్చున్న విశ్వనాథుడనే వాడు చూశాడు. వాడు వైశాలి రాజ్యపు గూఢచారి. వాడికి, కిరణాక్షిణి ఎంతటి మహాశక్తిమంతురాలైన దేవత అర్థమయింది. వాడు చెట్టు దిగి, శిథిలాలయం చేరి, “తల్లీ! జరిగినదంతా

చూశాను. నా కుమారుడు మూగవాడు. ఎన్ని వైద్యాలు చేయించినా వ్రయోజనం లేకపోయింది. వాడికి మాటలు వచ్చేలా దీవించు!” అని ప్రార్థించి వెళ్ళిపోయాడు.

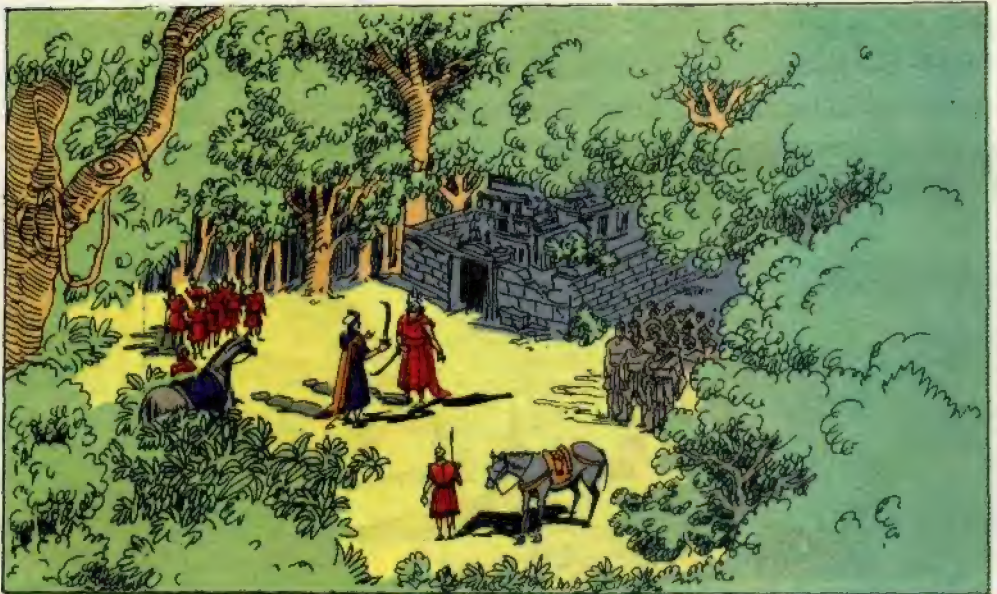
చిత్రంగా - ఆ తర్వాత కొద్దిసేపటికి, గుబురుపొదల చాటు నుంచి వీరబాహు అనే తీర్థయాత్రికుడు బయటకు వచ్చాడు. వాడు, ఉదయపుర రాజ్యపౌరుడు. వాడూ జరిగినదంతా చూశాడు. రాక్షసుడి భయం ఇంకా వాణ్ణి పట్టి పీడిస్తూనే ఉన్నది. వాడు దిక్కులు చూస్తూ శిథిలాలయం దగ్గరకు పోయి, “జగన్మాతా! నేనెంతో కాలంగాసంతాన హీనుణ్ణి. సంతాన ప్రాప్తి కలిగేలా దీవించు!” అని కోరాడు.

కొన్నిరోజుల తర్వాత విశ్వనాథుడూ, వీర బాహూ తమ తమ రాజ్యాలు చేరారు. విశ్వ నాథుడి కుమారుడికి మూగతనం పోయి మాట వచ్చింది. వాడు వైశాలిరాజు చంద్ర

కాంతుడికి, అరణ్యంలో జరిగినదంతా వివరించి, “మహారాజా! తమరు కిరణాక్షిణి ఉండే శిథిలాలయాన్ని పునరుద్ధరణ గావించి, మన రాజ్య ప్రజలు ఆ దేవతను దర్శించే ఏర్పాట్లు చేస్తే, తమ కీర్తి దిద్దిగంతాలకు వ్యాపిస్తుంది,” అన్నాడు.

అదే సమయంలో, ఉదయపుర రాజ్యం చేరిన వీరబాహు, తన భార్య గర్భవతి అయిందని తెలుసుకుని పరమానందం చెంది, తమ రాజైన సూర్యకేతుడికి, శిథిలాలయ పునరుద్ధరణను గురించి, విశ్వనాథుడు తన రాజుకు చెప్పినట్టే చెప్పాడు.

రాజులిద్దరూ కిరణాక్షిణి విగ్రహం ఉన్న శిథిలాలయానికి, కొంత సైన్యాన్ని వెంట బెట్టుకుని బయలుదేరారు. ముందుగా అక్కడికి చేరిన రాజు చంద్రకాంతుడు, దేవీ విగ్రహాన్ని పూజించి బయటికి వచ్చేంతలో, ఉదయపురరాజు కూడా అక్కడికి వచ్చాడు.

ఇద్దరూ, ఒకరికొకరు కంట పడగానే విషయం గ్రహించారు.

ముందుగా చంద్రకాంతుడు, “సూర్య కేతు మహారాజా! ఈ అరణ్యం మా రాజ్య సరిహద్దులలోకి వస్తుంది. కిరణాక్షిణి దేవికి ఒక మహాన్నతమైన ఆలయాన్ని నిర్మించ దలిచాను,” అన్నాడు.

ఇందుకు సూర్యకేతుడు చిన్నగా నవ్వి, “మహారాజా! మీరు పొరబడుతున్నారు. ఈ అరణ్యం మా రాజ్య సరిహద్దులలోనిది. దేవికి ఒక అపురూపమైన ఆలయం కట్టించా లని సంకల్పించి వచ్చాను,” అన్నాడు.

ఈ విధంగా రాజులిద్దరి మధ్యా వివాదం బయలుదేరింది. కొంతసేపటికి వాళ్ళు పట్టరాని ఆగ్రహంతో ఒరనుంచి కత్తులు దూసి, పోరాటానికి సిద్ధమవ్వాలిందిగా, తమ తమ సైనికులను హెచ్చరించారు.

సరిగ్గా అదే సమయంలో రక్తపిపాసుడు అటుగా వచ్చి, సంగతి తెలుసుకుని, కోపంతో ఎర్రనైన నిప్పు కణికలా మెరు స్తున్న తన ఒంటికంటితో వాళ్ళకేసి చూస్తూ, “ఒరే, మూర్ఖులారా! యుద్ధం అంటే రక్తపాతం. మీ ఇద్దరూ ఎవరికి వారుగా

తమ క్షేమం, తమ రాజ్యపౌరుల క్షేమం చూసుకుంటున్నారే తప్ప, ప్రజలందరి క్షేమం గురించి ఆలోచించడం లేదు. దేవత కోరేది శాంతి; కలహం కాదు. మీరు కలిసికట్టుగా శిథిలాలయాన్ని పునరుద్ధరించి, మీ ఇరురాజ్యాల ప్రజలూ దేవిని దర్శించే ఏర్పాట్లు చేయండి. అలా కాదని రక్తపాతానికి పూనుకున్నారో- నరమాంస భక్షణ మానమని కిరణాక్షిణి దేవి చెప్పిన హితవు కాదని, ఇప్పుడే మీ ఇద్దర్నీ ఆహారంగా చేసుకోబోతున్నాను!” అంటూ భీక రంగా హుంకరించాడు.

ఆ వెంటనే కిరణాక్షిణి అక్కడ ప్రత్యక్షమై, “రక్తపిపాసా! రాక్షసుడివైనా, నీవు ఈ ఇద్దరు రాజాధముల కంటే వివేకి వనిపించావు. ఇదుగో ఇప్పుడే నీ రెండవ నేత్రానికి కూడా దృష్టిని ప్రసాదిస్తున్నాను!” అని అంతర్ధా నమైంది.

ఇది చూసిన చంద్రకాంతుడు, సూర్య కేతుడు - దేవత తమను రాక్షసుడి కంటే అధములన్నందుకు సిగ్గుపడి, ఇద్దరూ కలిసి కట్టుగా కొద్దికాలంలోనే శిథిలాలయాన్ని పున ర్నిర్మించి, తమ రెండు రాజ్యాల ప్రజలు దేవ తను దర్శించే ఏర్పాట్లు చేశారు.

చందమామ

బంగారు గడియారులు

అంతరిక్ష సాహసయాత్ర

అంతరిక్ష యోధుడు దేవా, తొమ్మిది ద్రాగో నివాస స్థావరాలను ధ్వంసం చేయడానికి తన స్పేస్క్రాఫ్ట్ కోసాలో అంగారక గ్రహం చేరుకున్నాడు.

అప్పుడే -

ఆస్తిరాయిద్స్! మనల్ని దెబ్బతీశాయి

ఎదైనా దెబ్బతిన్నదా?

లోఆల్టిట్యూడ్ స్టీరింగ్ దెబ్బతిన్నది.

ఇది పాడయ్యేలోగా మనం మూడు మలుపులే తిరగగలం!

దేవా లక్ష్మాలను పరికిలించి చూశాడు...

మూడు మలుపులు.. తొమ్మిది లక్ష్మాలు. వాటిని ధ్వంసం చేయలేము!

చేయగలం

ఎరా?

బంగారు గేడియలు ప్రశ్నావళి

1

అంగారకగ్రహ వాసుల దురాక్రమణను చిత్రిస్తూ, 1938వ సం॥లో అమెరికాలో ప్రసారమైన ఒక రేడియో నాటకం వేలాది మంది శ్రోతలను భయభ్రాంతులను చేసింది. ఆ నాటకం ఏ నవల ఆధారంగా రచించబడింది? రచయిత ఎవరు?

2

రోమును పురాణాలలోని చంద్రదేవత-నెలవంక విల్లుగానూ, వెన్నెల కిరణాలు బాణాలుగానూ కలిగి ఉండేది. ఆ ప్రాచీన రోము దేవత పేరేమిటి?

3

ఖగోళశాస్త్రంలో 'వైట్ డ్వార్ఫ్' అంటే ఏమిటి?

4

ఒక్క గ్రహం తప్ప మిగిలిన గ్రహాలన్నీ
పడమర నుంచి తూర్పువైపుకు
తిరుగుతూ ఉంటాయి. తూర్పు నుంచి
పడమరకు తిరిగే ఆ ఒక్క గ్రహం ఏది?

రెండు నక్షత్ర విధులకు ఒక పొర్చుగీసు నావికుడి పేరు
పెట్టారు. ఆయన పేరేమిటి? నక్షత్ర విధుల పేరేమిటి?

5

ఉల్కాపాతం వల్ల ఏర్పడిన ఈ అగ్నిపర్వత
శిఖర చీలం అడ్డుకొలత 126 మీ.
లోతు 183 మీ.
భూమిమీది అతి పెద్ద
అగ్నిపర్వత లీలాలలో ఇది ఒకటి.
ఇది ఎక్కడ ఉన్నది?

6

1910వ సం॥లో భూమికేసి ఒక
తోకచుక్క వచ్చి కనిపించి వెళ్ళింది.
దానిని చూసి ప్రపంచంలోని పలు
ప్రాంతాల ప్రజలు భయభ్రాంతు
లయ్యారు.
ఆ తోకచుక్క పేరేమిటి?

7

మౌలైడ్ మాస్క్ తయారు చేసుకోండి.

ఇక్కడ చూపిన పద్ధతిలో మీ ముఖానికి సరిపడే మౌలైడ్ మాస్క్ సులభంగా తయారుచేసుకోవచ్చు.

- 1) మీ ముఖం పైజాలో, జిగురుతో మౌల్డ్ తయారుచేసే బాగా ఆరనివ్వండి.

- 3) మాస్క్ పొర బాగా ఆరిన తరవాత, లోపల ఉన్న జిగురు దొప్పను లాగేసి, మాస్క్ ను సరిదిద్దుకోండి. కళ్ళకూ, ముక్కుకూ, నోటికి రంధ్రాలు కత్తిరించుకోండి. ఇప్పుడు మాస్క్ మీద మీకు కావలసిన రంగులు వేసుకోవచ్చు. కనుబొమలకూ, మీసాలకూ ఊలును ఉపయోగించవచ్చు.

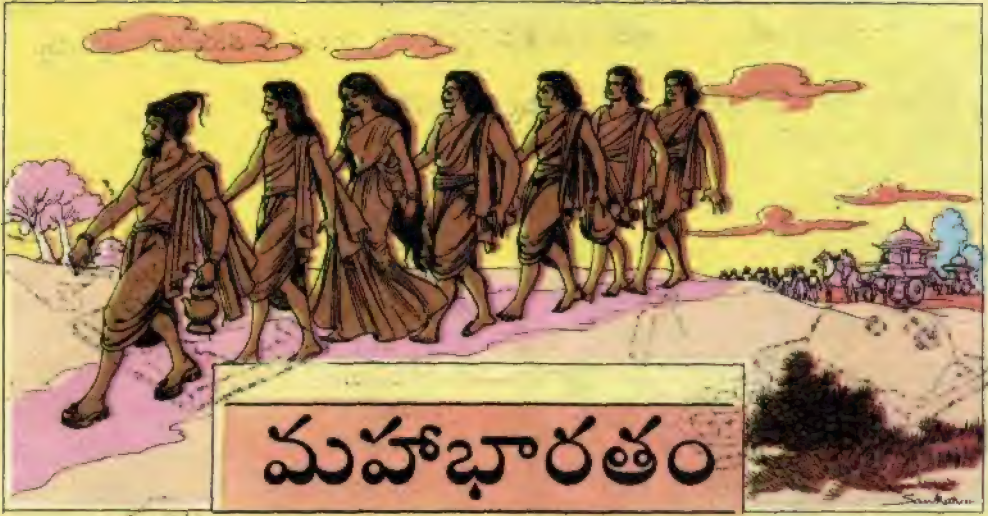
- 2) న్యూస్పేపర్ ను చిన్న చిన్న ముక్కలుగా కత్తిరించి, ఆ ముక్కలను ఒక్కొక్కటిగా మౌల్డ్ మీద జిగురుతో అతికించండి. జిగురు ఆరిన తరవాత, కాగితం ముక్కలమీద మరొక పొర ముక్కలను జాగ్రత్తగా అతికించండి. మళ్ళీ అదేవిధంగా చేయండి. ఇలా మొత్తం నాలుగు పొరలు అతికించుకోండి. ఆ తరవాత దానిని ఒక వారంపాటు అలాగే ఆరనివ్వండి.

సులభమైన మూడు అంచెలలో పిల్లిబొమ్మ గీయండి.

మహాభారతం

పాండవులు జూదంలో ఓడి, వనవాసం చెయ్యడానికి ద్రౌపదితో సహా హస్తినాపురం నుంచి అరణ్యాలకు బయలుదేరారు. ఇంద్ర సేనుడు మొదలైన వాళ్ళు పథాలుగుమంది సేవకులు, రథాలు వెంటబెట్టుకుని వారి వెనకగా వచ్చారు.

దారిలో వారికి వర్షమానపురం అనే ఊరు తగిలింది. పాండవులు ఆ ఊరిగుండా వెళుతూండగా, హస్తినాపురం నుంచి బయలుదేరి వచ్చిన కొందరు పౌరులు వారిని చేరుకుని, “ధర్మరాజా, మేం లేకుండా మీరెక్కడికి పోతారు? మమ్మల్ని కూడా మీ వెంట తీసుకుపోండి,” అన్నారు.

వాళ్ళతో ధర్మరాజు, “మీ సొదరుడి లాంటి వాణ్ణి, నా మనవి కొంచెం వినండి. మాకు రాబోయే కష్టాలు తలుచుకుని మా తాత భీష్ముడూ, మాకు తండ్రి లాటివాడైన ధృతరాష్ట్రుడూ, అంతకన్నా కూడా మా తల్లి

కుంతీ తీరని దుఃఖంలో ఉంటారు. మీరు వెళ్ళి వారిని ఓదార్చినట్లయితే నాకు శుభం కలుగుతుంది. వాళ్ళను నేను మీకు అప్పగిస్తున్నాను. మీరు చాలా దూరం వచ్చారు. ఇక తిరిగి వెళ్ళండి,” అన్నాడు.

అంత వినయంగా అడిగిన ధర్మరాజు మాట తీసి వెయ్యలేక, ఆ పౌరులు పాండవులను మెచ్చుకుంటూ హస్తినాపురానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

తరవాత పాండవులు రథాలెక్కి గంగా తీరం వెంబడి అరణ్యాలకేసి పోతూ సూర్యాస్తమానమయ్యే వేళకు ఒక పెద్దచెట్టున్న చోటికి చేరుకుని, ఆ రాత్రికి ఆ చెట్టు కింద నిలిచారు. చుట్టుపక్కల గ్రామాల నుంచి అనేకమంది బ్రాహ్మణులు వారి వద్దకు వచ్చి, అనేక పుణ్యకథలు చెప్పి ఆ రాత్రి వెళ్ళబుచ్చారు. తెల్లవారగానే పాండవులు గంగాస్నానం చేసి, అరణ్య మార్గాన

బయలుదేరబోతూ ఉన్న సమయంలో, భిక్షాటన వృత్తిగా గల బ్రాహ్మణులు కొందరు, ధర్మరాజు వెంట అరణ్యవాసానికి వస్తామన్నారు.

“మాకు ఉన్నదంతా పోయి, నియమానికి కట్టుపడి అరణ్యవాసం చెయ్యబోతున్నాం. అరణ్యాలలో మీరెలా జీవిస్తారు. నా కారణంగా మీరు బాధలు పడితే నేను భరించలేను. మీరు మీమీ ఇళ్ళకు పొండి,” అన్నాడు ధర్మరాజు.

“నిన్నే సమ్ముకుని వస్తామంటే నువ్వు వద్ద నటం భావ్యం కాదు,” అన్నారు బ్రాహ్మణులు.

“నేను అసహాయుణ్ణి. నా తమ్ములు అసహాయులు. మీ కోసం కందమూలాలు తెమ్మని నా తమ్ములను కష్టపెట్టలేను,” అన్నాడు ధర్మరాజు.

“మా తిప్పలన్నీ మేమే పడతాం. మా మూలంగా మీరేమీ శ్రమ పడవద్దు. మాకు కావలసింది మీ సాంగత్యం మాత్రమే,” అన్నారు బ్రాహ్మణులు.

ధర్మరాజు తమ పురోహతుడైన ధౌమ్ముడితో, “మునీశ్వరా, ఈ బ్రాహ్మణులు నావెంట అష్టకష్టాలూ పడటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. వద్దంటే వినరు. వీళ్ళను అరణ్యంలో ఎలా పోషించాలి? ఏదన్నా ఉపాయం ఉన్నదా?” అన్నాడు.

“ధర్మరాజా, అన్నం ఆదిత్యమయం. నువ్వు సూర్యుణ్ణి ఆరాధించి, సూర్యుడి మహిమ చేత ఈ బ్రాహ్మణులను పోషించు,” అని ధౌమ్ముడు ధర్మరాజుకు సూర్యస్తోత్రం ఉపదేశించాడు.

ధర్మరాజు కొన్ని రోజులు నిష్ఠగా సూర్యారాధన చెయ్యగా సూర్యుడు ప్రత్యక్షమై, ఒక రాగి పాత్రను ఇచ్చి, “ధర్మరాజా! ఇది అక్షయపాత్ర. ద్రౌపది కాయలనూ, దుంపలనూ వండి ఇందులో ఉంచితే, వనవాసం పన్నెండేళ్ళూ, నీకూ, నీ అతిథులకూ కావలసిన ఆహారమంతా ఇందులో లభిస్తుంది,” అని చెప్పి మాయమయ్యాడు.

ధర్మరాజు ఆ అక్షయపాత్రను ద్రౌపదికి ఇచ్చాడు. అది మొదలు ద్రౌపది కాయగూరలు వండి అందులో ఉంచితే, అందులో నుంచి అన్ని రకాల ఆహారాలూ అంతులేకుండా లభిస్తూ ఉండేవి.

తరవాత పాండవులు గంగా తీరాన్ని వదిలిపెట్టి పడమటగా అరణ్యాల వెంబడి బయలుదేరి యమునా, దృశద్వతీ నదులు గడిచి, సరస్వతీ నదీ తీరాన గల కామ్యకవనం

ప్రవేశించారు. అది చాలా అందమైన ప్రదేశం. అక్కడ అనేకమంది మునులు ఉంటున్నారు.

పాండవులు ఇలా కామ్యకవనంలో ఉండగా, హస్తినాపురంలో ధృతరాష్ట్రుడు విదురుణ్ణి పిలిచి, “విదురా, పాండవులు వనవాసం పోయిన తరువాత ప్రజలు మనకు దూరదూరంగా ఉంటున్నారు. వాళ్ళు మన కేదైనా అపకారం చేస్తారో, ఏమో! వాళ్ళను చేరదీసే ఉపాయం ఏదన్నా ఉంటే చెప్ప,” అన్నాడు.

“రాజా, ధర్మార్థకామాలకు ధర్మం మూలం. నీవు ధర్మం పాటించి, పాండవులనూ, నీ కొడుకులనూ కూడా కాపాడుకో. పాండవుల రాజ్యాన్ని శకుని ద్వారా దుర్యోధనుడు మోసం చేసి కాజేశాడు. పాండవులు నీ కొడుకులందరినీ నిర్మూలించగల వాళ్ళు.

ధర్మరాజుకు రాజ్యం ఇచ్చి, దుర్యోధన శకుని కర్ణాదులు ధర్మరాజును కొలవనీ. నిండుసభలో దుశ్శాసనుడి చేత ద్రౌపదికీ, భీముడికీ క్షమాపణ చెప్పించు. ధర్మరాజు క్షమాపణ ఆమోదిస్తాడు. నన్ను సలహా అడిగావు గనక చెప్పాను,” అని విదురుడు అన్నాడు.

ధృతరాష్ట్రుడు, కోపం వచ్చి, “నా కన్న కొడుకును పరాయివాళ్ళ కోసం ఎట్లా వదులుకుంటాను? నువ్వు ఈ మాట చెప్పదగినదేనా? నేను నిన్ను ఎంత మర్యాదగా చూస్తున్నా నీ కుత్సితబుద్ధి మారదు. నా కొడుకుల బాగు చూడలేవు. నీవి అన్నీ దురాలోచనలు. అవి వింటే నేను నాశనమవుతాను. ఎప్పుడూ పాండవులను ఆకాశానికెత్తుతావు. వాళ్ళ దగ్గరికే వెళ్ళి ఉండు. లేదా, నీ ఇష్టం వచ్చిన మరోచోటికి వెళ్ళు,” అన్నాడు.

వెంటనే విదురుడు రథం తెప్పించి, పాండవులున్న కామ్యకవనానికి వెళ్ళాడు.

విదురడు వెళ్ళే సమయానికి ధర్మరాజు చుట్టూ బ్రాహ్మణులను పెట్టుకుని, కొలువు తీరి ఉన్నాడు. అతను విదురుణ్ణి దూరానే చూసి, భీముడితో, “జూదంలో మనం మన ఆయుధాలు ఓడలేదు కదూ? వాటిని గెలుచుకునేందుకు మళ్ళీ జూదం ఆడ రమ్మని పిలవటానికి దుర్యోధనుడు, శకుని విదురుణ్ణి పంపించారల్లే ఉన్నది. లేకపోతే విదురుడు పనిపెట్టుకుని ఇక్కడికి ఎందుకు వస్తున్నట్టు? విదురుడు పిలిస్తే నేను రాకుండా ఉండనని వాళ్ళ ఉద్దేశమేమో! ఏమైనా ఇక నేను జూదం ఆడలేను. అర్జునుడి గాండీ

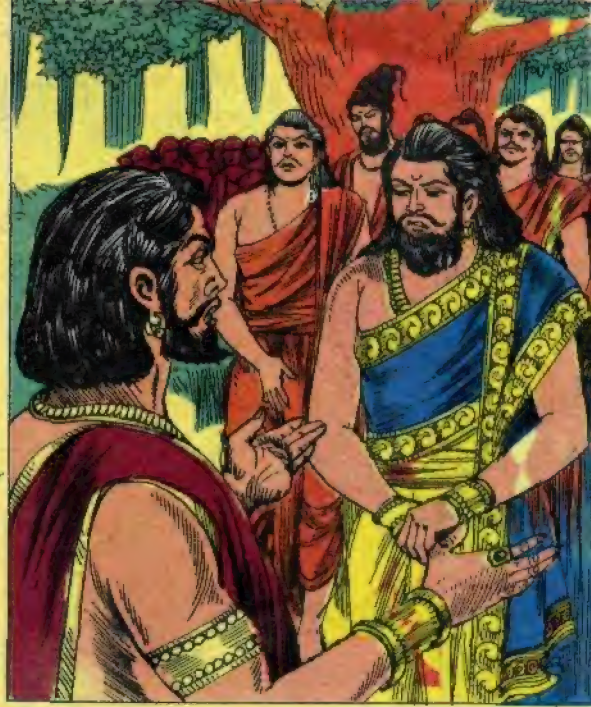
వమూ, నీ గదా వాళ్ళు జూదంలో గెలుచు కున్నారంటే ఇక మనకు రాజ్యం ఆశలేదు!" అన్నాడు.

ఇంతలో విదురుడు దగ్గరికి వచ్చాడు.

ధర్మరాజు మొదలైన వాళ్ళు లేచి ఆయనకు ఎదురువెళ్ళి నమస్కారం చేసి తీసుకువచ్చి కూర్చోబెట్టి, ఆయన వచ్చిన పని అడిగారు. ధృతరాష్ట్రుడు తనను హితం అడగడమూ, తాను చెప్పటమూ, అది రుచించక ధృతరాష్ట్రుడు తనను వెళ్ళగొట్టటమూ విదురుడు ధర్మరాజుకు తెలిపాడు. అలా అయితే, తనవద్దనే ఉండి, అడుగడుగునా తనకు ఆలోచన చెప్పమన్నాడు ధర్మరాజు విదురుడితో.

విదురుడు కామ్యకవనంలో పొందవులను చేరుకున్నట్టు ధృతరాష్ట్రుడికి తెలిసింది. విదురుడి సలహాతో పొందవులు ఎంత లాభం పొందుతారో అనిపించి ధృతరాష్ట్రుడికి మూర్ఛ వచ్చింది. కొంతసేపటికి ఆయన స్పృహ తెచ్చుకుని, సంజయుడితో, "సంజయా, విదురుడు నా తమ్ముడు, నా స్నేహితుడు. ఎంతో బుద్ధిమంతుడు. కొంచెం కఠినంగా మాట్లాడానని అలిగి, కామ్యకవనానికి వెళ్ళి, పొందవుల దగ్గర చేరాడు. అతను లేకపోతే నా బుద్ధి పని చెయ్యకుండా ఉన్నది. నువ్వు వెంటనే వెళ్ళి, విదురుణ్ణి తీసుకురా," అన్నాడు పశ్చాత్తాపంతో.

సంజయుడు కామ్యకవనానికి వెళ్ళి, విదురుణ్ణి తీసుకుపోవటానికి వచ్చినట్లు ధర్మరాజుతో చెప్పి, విదురుడితో, "మహా నుభావా, మీరు వచ్చినది మొదలు ధృత రాష్ట్రుడి ప్రాణాలు గిలగిలా కొట్టుకుంటు

న్నాయి. మిమ్మల్ని తీసుకురమ్మని నన్ను పంపాడు. మీరు వచ్చి ఆయన ప్రాణాలు నిలబెట్టండి," అన్నాడు.

విదురుడు ధర్మరాజు అనుమతి పొంది, సంజయుడి వెంట హస్తినాపురానికి వచ్చాడు. ధృతరాష్ట్రుడు విదురుణ్ణి కౌగలించుకుని, "నువ్వు చాలా మంచివాడివి. నా మాట పాటించి తిరిగి వచ్చావు. ఇన్ని రోజులూ ఏమీ తోచక కొట్టుకున్నాను. నా తప్పులు క్షమించు," అన్నాడు.

దానికి విదురుడు, "నీ ఆజ్ఞ అయిందని వచ్చాను. నేను నీకు హితమైన మాటలే చెప్పాను. నాకు వాళ్ళూ ఒకరే, వీళ్ళూ ఒకరే. కాకపోతే వాళ్ళు దీనస్థితిలో ఉన్నారు గనక వారిపై జాలి హెచ్చు. అది న్యాయమే కూడా," అన్నాడు.

విదురుడు మళ్ళీ తన తండ్రిని చేరుకునేసరికి దుర్యోధనుడు, కర్ణ శకుని దుశ్శాసనులను పిలిపించి, “మళ్ళీ విదురుడు వచ్చాడు. ఆ పాండవ పక్షపాతి తండ్రికి ఏమి సలహా చెబుతాడో తెలిదు. పాండవులు తిరిగి వచ్చారో, నేను అత్యహత్య చేసుకుంటాను,” అన్నాడు.

శకుని దుర్యోధనుడితో, “మూఢుడిలాగా మాట్లాడకు. నీ తండ్రి రమ్మన్నా పాండవులు రారు. వచ్చినా, మళ్ళీ ధర్మరాజు చేత జూదం ఆడించి, దేబెలను చేసి పంపేద్దాం,” అన్నాడు.

దుర్యోధనుడి కి మాట రుచించలేదని గ్రహించి కర్ణుడు శకుని దుశ్శాసనులతో, “మనం యుద్ధ సన్నద్ధులమై ఇప్పుడే బయలుదేరి పోయి, అరణ్యంలో ఉన్న అసహాయులైన పాండవులను చంపి వద్దాం. వాళ్ళు

బతికి ఉన్నంత కాలమూ మనకు శత్రువులే. ఇప్పుడు కాకపోతే తరవాత వారిని గెలవడం కష్టం,” అన్నాడు.

ఈ మాటలకు అందరూ సంతోషించి, సైన్యంతో సహా పాండవుల మీదికి యుద్ధానికి వెళ్ళి నిశ్చయించారు.

సరిగా ఈ సమయంలో వ్యాసుడు ధృతరాష్ట్రుడి వద్దకు వచ్చి, “దుర్యోధనాదులు మాయజూదంలో పాండవులను రాజ్య భ్రష్టులను చేసి, అరణ్యాలకు పంపడం నాకేమీ బాగా లేదు. ఇప్పుడు అరణ్యంలో ఉన్న ఆ పాండవుల మీదికి నీ కొడుకు యుద్ధానికి పోబోతున్నాడు. వెళ్ళాడో, భంగపడి వస్తాడు. నీ కొడుకు చేత ఈ ప్రయత్నం మాన్పించు. నువ్వు, భీష్ముడూ, ద్రోణుడూ, విదురుడూ ఈ అధర్మాన్ని జరగనిస్తున్నారెందుకు?” అన్నాడు.

దానికి ధృతరాష్ట్రుడు, “మహానుభావా, ఈ జరిగినదంతా మాకేవరికీ ఇష్టం లేదు. కాని పుత్రప్రేమ చేత దుర్యోధనుడికి అడ్డుపడలేకుండా ఉన్నాను. మీరే వాడికి బుద్ధి చెప్పండి,” అన్నాడు.

“నేను వెళ్ళాలి. ఇక్కడికి మైత్రేయుడనే ముని వస్తున్నాడు. అతనే నీ కొడుక్కు చెప్పవలసింది చెబుతాడు,” అంటూ వ్యాసుడు వెళ్ళి పోయాడు.

వ్యాసుడు చెప్పినట్టే మైత్రేయ మహాముని కొద్ది రోజులకు హస్తినాపురం చేరి, ధృతరాష్ట్రుణ్ణి చూశాడు. ధృతరాష్ట్రుడాయనకు భక్తి శ్రద్ధలతో సమస్తోపచారాలూ చేసి, “మహాత్మా, మీరు ఎక్కడి నుంచి వస్తున్నారు?” అని అడిగాడు.

“నేను తీర్థయాత్రలు చేస్తూ కామ్య కవనానికి వెళ్ళి, అక్కడ పాండవుల వద్ద కొన్ని రోజులుండి, నిన్ను చూసి పొదామని ఇలా వచ్చాను. పాండవులు జడలు దాల్చి, నారబట్టలు కట్టి, ఆకులూ, అలములూ తింటూ, ధర్మానికి బద్ధులై ఆ అరణ్యంలో నానా కష్టాలూ పడుతున్నారు,” అన్నాడు మైత్రేయుడు.

వెంటనే ధృతరాష్ట్రుడు, “మునీశ్వరా, పాండవులు క్షేమంగా ఉన్నారు గద? వాళ్ళు నియమాన్ని ఉల్లంఘించే ఆలోచనలో లేరు గద?” అని అడిగాడు.

“వాళ్ళు లోకాలు తలకిందైనా చేసుకున్న నియమాన్ని తప్పరు. అలాటి వాళ్ళకు నీ కొడుకు ద్రోహం చేశాడు! జూదం గురించి అంతా విన్నాను,” అని మైత్రేయుడు దుర్యోధనుడితో, “అయ్యా, నీకేమన్నా కాస్త బుద్ధి వుంటే పాండవుల స్నేహం సంపాదించుకో. వాళ్ళు మహాశూరులు. కామ్యకవనంలో భీముడు కిమ్మీరుడనే భయంకర రాక్షసుణ్ణి చంపాడు. అతను బకుణ్ణి, హిడింబుణ్ణి, జరాసంధుణ్ణి చంపిన సంగతి మీకే తెలుసు. ద్రుపదుడి లాటి బలవంతులు వాళ్ళకున్నారు.

కృష్ణుడు వాళ్ళ పక్షం. అలాటి వాళ్ళతో నీకు విరోధం దేనికి?” అన్నాడు.

దుర్యోధనుడు ఈ మాటలు విని వేళాకోళంగా తన చేతులతో తొడలు చరుచుకుని, చేతులు పైకెత్తి, కాలి బొటనవేలితో నేల రాచాడు. అది చూసి మైత్రేయుడు కోపించి, “ఆ తొడలు భీముడి గదతో విరుగుగాక!” అని శపించాడు.

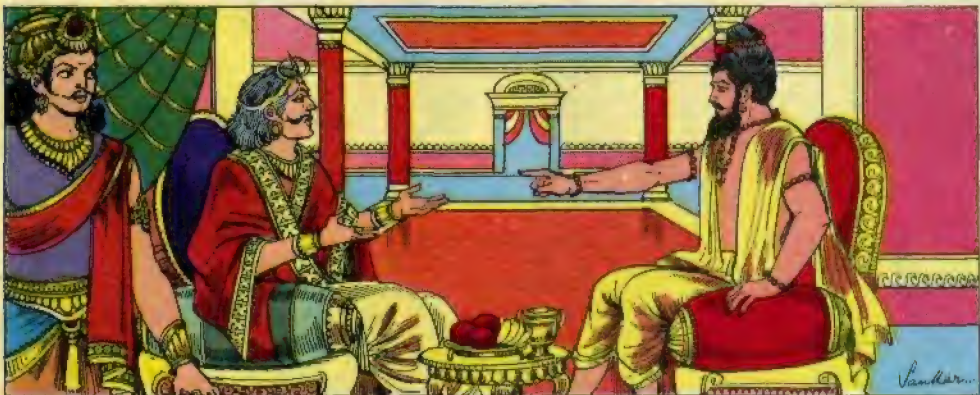
ధృతరాష్ట్రుడు అందోళనగా, “స్వామీ, అలా జరగకుండా అనుగ్రహించండి,” అన్నాడు.

“దానికి ఒకటే మార్గం: నీ కొడుకు పాండవులపై పగ మాని, సఖ్యంగా ఉండటమే,” అన్నాడు మైత్రేయుడు.

“కిమ్మీరుడనే వాణ్ణి భీముడు చంపాడన్నారే. ఆ సంగతి కాస్త చెప్పండి,” అని ధృతరాష్ట్రుడు అడిగాడు.

“అది నేను చెప్పను. విదురుణ్ణి అడిగితే అతను వివరంగా చెబుతాడు. నేను వెళ్ళి వస్తాను,” అంటూ మైత్రేయ మహాముని వెళ్ళి పోయాడు.

“భీముడు కిమ్మీరుణ్ణి చంపాడా!” అని విచారిస్తూ దుర్యోధనుడు సభామందిరం నుంచి అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు.

ఉత్తమనటుడు

అవంతి రాజ్యంలో దసరా ఉత్సవాలు ఘనంగా జరిగేవి. ఆ పదిరోజులూ బౌత్సాహికులైన కళాకారులు నాటకాలు ప్రదర్శించే వారు. ప్రదర్శనలు పూర్తి అయిన తర్వాత, ఉత్తమ నటుడి ఎంపిక జరిగేది. అతడికి బహుమతితో పాటు, రాజుగారి కొలువులో మంచి ఉద్యోగం కూడా లభించేది. ఇందుకు న్యాయనిర్ణయ సభాపతి మహామంత్రి.

ఒకసారి ప్రదర్శించిన నాటకాలలో ముగ్గురు ఉత్తమ నటన ప్రదర్శించారు. కాకతాళియంగా ఆ ముగ్గురూ రాజకుమారుడి పాత్రనే పోషించారు. మొదటివాడు రాజుగారి బావమరిదికి దగ్గరి బంధువు, రవి వర్మ. ఒక్క తప్పుకూడా చేయకుండా నటించాడు. రెండవవాడు సైన్యాధిపతి కుమారుడు శశికాంతుడు. ఒక తప్పుతో తర్వాతి స్థానంలో ఉన్నాడు. మూడవవాడు ఒక రైతుకొడుకు జయుడు. వాడు రెండు తప్పులతో చివరి స్థానంలో ఉన్నాడు.

ఉత్తమనటుడిగా రవివర్మ ఎంపిక తథ్యం అనుకున్నారు అందరూ. కాని, జయుడిని న్యాయ నిర్ణయసభ ఉత్తమనటుడిగా ప్రకటించింది.

బహుమతి ప్రదానోత్సవం అయిన తర్వాత రాజు, మంత్రితో, “మంత్రివర్యా! ఈ ఉత్తమ నటుడి ఎంపిక నాకు ఆశ్చర్యం కలిగిస్తున్నది!” అన్నాడు.

అందుకు మంత్రి, “మొదటి ఇద్దరూ రాకుమారుడుగా హావభావాలు ప్రదర్శించడానికి పెద్దగా కృషి చేయలేదు. ఆ పాత్రలు వాళ్ళ స్వభావానికి, నిజ జీవితానికి దగ్గరలో వుండడంవలన - అవసరం కూడా లేకపోయింది. కాని, రైతుకొడుకు జయుడు రాకుమారుడుగా నటించడానికి చేసిన కృషి, రంగస్థలిపై అతని నటనలో అద్భుతంగా గోచరిస్తున్నది,” అన్నాడు.

- తాతానారాయణమూర్తి

తాడిచెట్టు

కాగితాలు రావడానికి పూర్వం చర్మం మీద, తాళపత్రాల మీద అంటే తాటాకుల మీద రాసేవారు. మనదేశం, నేపాల్, టిబెట్ వంటి దేశాలలో ప్రాచీన పవిత్ర గ్రంథాలను తాళపత్రాల మీద లిఖించేవారు. ఆ పద్ధతి నేపాల్ లో ఈనాటికీ కొనసాగుతున్నది. మన దేశంలోని కొన్ని గ్రంథాలయాలలో తాళపత్ర గ్రంథాలను భద్రపరచి ఉన్నారు. మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయంలోని ఓరియంటల్ మ్యూనుస్క్రిప్ట్స్ లైబ్రరీలోనూ, తంజావూరులోని సరస్వతీ మహల్ గ్రంథాలయంలోనూ పురాతన తాళపత్ర గ్రంథాలు ఉన్నాయి. తాళపత్రాల మీద ఘంటాలతో

రాసే అక్షరాలు వేల సంవత్సరాలయినా శిథిలమై పోకుండా ఉండడం విశేషం. తాటాకుల మీద చిత్రాలు కూడా గీస్తారు.

తాడి చెట్టును తమిళంలో పన్నె అనీ, మలయాళంలో పన అనీ, హిందీలో తాల్ అనీ, గుజరాతీ, మరాఠీ భాషలలో తాడ్ అనీ, బెంగాలీలో తార్ అనీ అంటారు.

కలకత్తా లోని సుప్రసిద్ధ తారకేశ్వరాలయంలో తాడి చెట్టు బోదె నుంచి శివలింగాన్ని మలిచి ప్రతిష్ఠించారు. అందుకే దానికాపేరు వచ్చింది.

మనదేశానికే చెందిన తాడిచెట్టు ఇసుక నేలలో బాగా పెరుగుతాయి. ఎగువ గంగా తీరంనుంచి దక్షిణంగా కన్యాకుమారి వరకు తాడిచెట్టు విస్తరించి ఉన్నాయి. ఈ చెట్టు 60-75 సెం.మీ అడ్డుకొలత కలిగి ఉంటాయి. 30-40 మీ. ఎత్తు పెరుగుతాయి. ఆకులు తలమీద విరబోసుకున్నట్టు విసన కర్రల్లా ఉంటాయి.

ఆకులను ఇంటి కప్పుకు ఉపయోగిస్తారు. దీనితోబుట్టలూ, చాపలూ అల్లుతారు. విసన కర్రలూ, గొడుగులూ తయారు చేస్తారు. తాటి నారతో దారాలు పేసుతారు. తాడి నుంచి 'నీరా' అనే పానీయం తీస్తారు. తాటికాయ ముంజలు తినటానికి రుచిగా ఉంటాయి. చలవ చేస్తాయి.

మనదేశపు ఋషులు:

ఉపమన్యువు

ఉపమన్యువు అయోధ్యలోని శిష్యుడు. విద్యాభ్యాసం పూర్తయిన తరువాత కూడా గురువు ఉపమన్యువును ఇంటికి వెళ్లమని చెప్పలేదు. పైగా, ఆశ్రమానికి చెందిన ఆవులను మేపుకుని వచ్చే పనిని అతనికి పురమాయించాడు.

ఉపమన్యువు గురువు ఆనతి ప్రకారం, ఆవులను పక్కనున్న మైదానానికి తోలుకుపోయి, మేపుకుని సాయంకాలం ఆశ్రమానికి వచ్చాడు. అప్పుడు గురువు, “ఈ రోజంతా మైదానంలోనే గడిపావు కదా! మరి ఆకలికి ఏంచేశావు?” అని అడిగాడు.

“ఆవులు మైదానంలో మేస్తూండగా నేను దావుల నున్న పల్లెకు వెళ్ళి భిక్షమెత్తి ఆకలి తీర్చుకున్నాను,” అన్నాడు ఉపమన్యువు.

“ఆవులను అలా వదిలి వెళ్ళకూడదు!” అన్నాడు గురువు.

కొన్నాళ్ళు గడిచాక, “ఆకలికి ఇప్పుడేం చేస్తున్నావు?” అని అడిగాడు గురువు.

“ఆవులను ఆశ్రమానికి చేర్చిన తరువాత పల్లెకు భిక్షకు వెళుతున్నాను,” అన్నాడు ఉపమన్యువు.

“సాయంకాలం గృహస్థులను ఇబ్బంది పెట్టకూడదు. పైగా నీకు భిక్షగా లభించిన ప్రతిదీ ఆశ్రమానికి చెందుతుంది!” అన్నాడు గురువు.

కొన్నాళ్ళు గడిచింది. గురువు మళ్ళీ అదే ప్రశ్న అడిగాడు.

“ఆవుల నుంచి పాలు తాగి ఆకలి తీర్చుకుంటున్నాను,” అన్నాడు శిష్యుడు.

“నువ్వలా చేయడానికి నేను అనుమతించలేదు కదా!” అన్నాడు గురువు.

కొన్నాళ్ళ తరువాత గురువు శిష్యుణ్ణి మళ్ళీ అదే ప్రశ్న అడిగాడు.

“లేగడూడలు పాలు తాగిన తరువాత, వాటిలో నుంచి కారే నురగను తాగి ఆకలి తీర్చుకుంటున్నాను,” అన్నాడు శిష్యుడు.

“అది కూడా సరికాదు!” అన్నాడు గురువు.

మరునాడు సాయంకాలం ఉపమన్యువు ఉదయం తోలుకుపోయిన ఆవులు ఆశ్రమానికి తిరిగి వచ్చాయి. కాని, అతడు రాలేదు. గురువు

కొందరు శిష్యులను వెంటబెట్టుకుని ఉపమన్యువును వెతుక్కుంటూ వెళ్లాడు.

ఉపమన్యువు ఒక పల్లంలో పడి మూలుగుతూ కనిపించాడు. గురువు అతన్ని పైకి తీసి, పల్లంలో ఎందుకు పడిపోయాడో అడిగాడు. “ఆకలి తట్టుకోలేక, చెట్టుమీద కనిపించిన ఏదో ఒక ఫలాన్ని కొనితిన్నాను. అది విషఫలం లాగుంది. తిన్న తరువాత కళ్ళు కనిపించడం లేదు,” అని చెప్పాడు ఉపమన్యువు.

“దృష్టిని ప్రసాదించమని అశ్వినీదేవతలను ప్రార్థించు,” అని సలహా ఇచ్చాడు గురువు.

ఉపమన్యువు ప్రార్థించగా అశ్వినీదేవతలు ప్రత్యక్షమై, అతనికి ఆహారం ఇచ్చారు. అయితే, ఉపమన్యువు దానిని ముట్టుకోకుండా వారితో, “నాకు భిక్షగా ఏది లభించినా దానిని మొదట గురువుకు సమర్పించాలి!” అన్నాడు.

“నీ గురుభక్తి అనన్యసామాన్యమైనది. నీకు సాధారణమైన బాహ్యదృష్టితో పాటు అత్యద్భుతమైన అంతరీ దృష్టిని కూడా ప్రసాదిస్తున్నాము!” అని వరా లిచ్చి అశ్వినీదేవతలు మాయమయ్యారు.

పూర్వకాలంలో గురువులు, శిష్యుల మంచిని కోరి, వారిని రకరకాలుగా పరీక్షించేవారు అనడానికి ఉపమన్యువు ఉదంతం చక్కసా ఉదాహరణ!

మీకు తెలుసా?

1. సర్ రోజర్ బానిస్టర్ ఎలా ప్రసిద్ధుడయ్యాడో తెలుసా?
2. అంతరిక్షంలోకి వెళ్ళే వ్యోమగాములకు ఆకాశం నీలంగా కాకుండా వేరొక రంగులో కనిస్తుంది. ఆ రంగు ఏమిటి?
3. 'ఎర్రటిగ్రహం' అని ఏ గ్రహాన్ని పిలుస్తారు?
4. తోలుబొమ్మలు ఎక్కడినుంచి ఆరంభమయ్యాయి?
5. ఆగ్రాను ఏర్పరిచిన వారెవరు? ఎప్పుడు?
6. రజతోత్సవం అంటే ఇరవై ఐదేళ్ళ వండుగ. మరి 'పేపర్ ఆనివర్సరీ' అని దేనిని అంటారు?
7. జిప్పీల భాష ఏది?
8. బాటిక్ టైలి చిత్రాలు ఏ దేశంలో ఆరంభమయ్యాయి?
9. 1921వ సం॥నికి పూర్వం టెబుల్ టెన్నిస్‌కు వేరొక పేరుండేది. ఆ పేరేమిటి?
10. రక్తాన్ని నాలుగు గ్రూపులుగా చెబుతారు. అవి ఏవి?
11. బంగారం, వజ్ర వైడూర్యాల వంటి రత్నాల నాణ్యత కొలమానం ఏమిటి?
12. ఇప్పుడు తపాలాపెట్టెలకు ఎర్ర రంగు వాడతారు. ఒకప్పుడు వేరొక రంగు వాడేవారు. అది ఏమిటి?
13. ఒక అంకెను తప్ప మిగతా వాటిని రోమను పద్ధతిలో రాయవచ్చు. ఆ ఒక్క అంకె ఏది?
14. జీజ్రాల ప్రత్యేకత ఏమిటి?
15. తెల్లఎనుగులు ఎక్కడ ఉన్నాయి?
16. అట్లాంటిక్ మీద ఒంటరిగా విమానం నడిపిన వీరాంగన ఎవరు?

సమాధానాలు

1. 1906-07	2. నీలం	3. మంగళ	4. బెల్జియం	5. 1506	6. 1921	7. జర్మనీ	8. ఫ్రాన్స్	9. 1921	10. 1921	11. 1921	12. 1921	13. 1921	14. 1921	15. 1921	16. 1921

బంగారు గడియలు ప్రశ్నావళి - నెం.3: సమాధానాలు

1. అహింసకుడు.

2. కుందేళ్ళు. ఆస్ట్రేలియా ఖండానికి దూరం నుంచి వచ్చిన కుందేళ్ళు కొంత కాలానికి వివ రీతంగా పెరిగి పోయాయి. అవి పశువులకూ, గొర్రెలకూ మేతకోసం పెంచే పచ్చికను తెగ తినేస్తూ అక్కడి రైతులకు పెద్ద పీడగా తయారయ్యాయి.

3. టిప్ప సుల్తాన్.

4. మూడు. మొదటిది తెల్లదయితే రెండవది నల్లదవుతుంది. మూడవదానితో ఒక జత తయారవుతుంది.

5. సోముడు మొదట ఏనుగును పడవలో నిలబెట్టి, పడవ నీళ్ళలోకి మునిగే మట్టాన్ని గుర్తుపెట్టాలి. ఆ తరువాత అతడు అదే మట్టానికి మునిగేవరకు పడవను ఇసుకతో నింపాలి. ఆ తరువాత అతడు తన 'వేయింగ్ మెషిన్'తో ఇసుక బరువును కనుగొనడం సులభం. అదే ఏనుగు బరువు.

6. మొదట ఫిరంగి

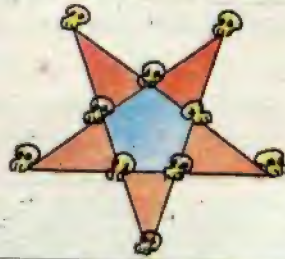
గుండ్లను మూడు, మూడు, రెండు-అనే విధంగా మూడు గ్రూపులుగా విభజించుకోవాలి. ఇప్పుడు మొదటి రెండు గ్రూపులకు ఒకదాని కొకటి ఎదురెదురుగా త్రాసు పళ్ళాలలో వేసి తూచాలి.

రెండు గ్రూపులూ సమానంగా ఉన్నట్లయితే మిగిలి ఉన్న రెండు గుండ్లను ఒకదాని కొకటి ఎదురుగా ఉంచి తేడా ఉన్న గుండును కనుగొనవచ్చు. అలాకాకుండా మొదటి రెండు గ్రూపులూ సమానంగా లేనట్లయితే - అందులో తక్కువగా తూగిన రెండు గుండ్లను తీసుకుని ఒకదాని కొకటి ఎదురుగుండా వేసి తేడా ఉన్న గుండును కనుగొనవచ్చు.

7. ఐదు వరుసలలో పది కపాలాలు.

మారీచుడి చాకచక్యం

ఒకానొకప్పుడు త్రిపురదేశాన్ని చంద్రసేనుడనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయన గొప్ప పరిపాలనాదక్షుడు. రాజ్యంలోని నగరాలకూ, గ్రామాలకూ అధికారులను నియమించడమే కాక, ప్రతి నాలుగేళ్ళకూ అధికారులను మార్పు తూండడం ఆయన పద్ధతి. అంతేకాక, అధికారులపై ఫిర్యాదులుంటే, ఎవరైనా రాజును స్వయంగా కలుసుకుని చెప్పకోవచ్చు.

త్రిపురదేశంలో ఐరావతమనే గ్రామమున్నది. ఆ గ్రామస్థులందరూ విద్యాధికులు, తెలివైనవారు, సమర్థులు. చంద్రసేనుడా గ్రామానికి విలంబుడనే వాణ్ణి అధికారిగా పంపాడు. విలంబుడు అహంకారి. అందరి మీదా అధికారదర్పం చూపేవాడు. అన్ని పనులూ ప్రజల ఇష్ట ప్రకారం కాక, తన ఇష్ట ప్రకారం జరగాలనేవాడు.

ఐరావతపుర గ్రామస్థులకు విలంబుడి పనితీరు నచ్చలేదు. వాళ్ళందరూ కలిసి తమలో

తాముచర్చించుకుని, సుబాహుడనే వాణ్ణి తమ నాయకుడుగా ఎన్నుకున్నారు. సుబాహుడు గ్రామస్థుల తరపున విలంబుడితో మాట్లాడేవాడు. వాడు గ్రామస్థుల నాయకుడని మొదట్లో కొంతకాలం విలంబుడు గౌరవించాడు.

సుబాహుడు నిక్కచ్చి మనిషి. ముక్కుకు సూటిగా మాట్లాడేవాడు. విలంబుడిలో తప్పంటే, అది చెప్పడానికి జంకేవాడుకాదు. దాంతో విలంబుడిలో మరింత అహంకారం రేగింది. సుబాహుడిని పలువిధాల ఇబ్బంది పెట్టడం ప్రారంభించాడు.

ఇలా కొన్నాళ్ళు జరిగాక, విలంబుడు, సుబాహుడికి గ్రామబహిష్కారశిక్ష విధించాడు. ఇది తెలియగానే ఊరందరూ ఒక్కటై సుబాహుడి వెనుకనిలిచి, విలంబుడు గ్రామం విడిచి పోవాలన్నారు. విలంబుడు సైనిక సహాయంకోసం రాజుకు కబురంపాడు. విషయమేమిటో తెలుసుకోవాలని చంద్ర

సేనుడో స్వయంగా ఐరావతపురం వచ్చాడు. ఆయన జరిగింది తెలుసుకుని విలంబుణ్ణి మందలించాడు. విలంబుడు భయపడి, తన తప్పు ఒప్పుకుని, ఇకముందు బుద్ధిగా ఉంటానన్నాడు. సుబాహుడందుకు అంగీకరించలేదు. విలంబుడి స్థానంలో కొత్త గ్రామాధికారిని నియమించమని వాడు పట్టుబట్టాడు.

“విలంబుణ్ణి నాలుగు సంవత్సరాలకు నియమించాను. ఇప్పటికి రెండు సంవత్సరాలే అయింది. గడువుకాలం పూర్తయ్యేదాకా అతణ్ణి కొనసాగనివ్వండి,” అని చంద్రసేనుడు గ్రామస్థులకు చెప్పాడు.

సుబాహుడు దీనికి బదులుగా, గ్రామస్థుల తరపున, “ప్రభూ! విలంబుడు చేసిన తప్పులు అధికారంలో ఉన్న వారు చేయ తగ్గవికాదు. గ్రామంలో అందరం విద్యా

ధికులం కాబట్టి, అతడికి ఎదురు తిరిగాం. చాలా చోట్ల గ్రామస్థులు ఇలాంటి అన్యాయాలు సహించి వూరుకుంటున్నారు. తమరు విలంబుణ్ణి క్షమించి విడిచి పెడితే, అధికారంలో ఉన్న వారందరూ, పట్టుబడేదాకా ఇలాంటి తప్పులే చేసి వినోదిస్తారు. పట్టుబడ్డాక క్షమాభిక్షకోరి, మళ్ళీ పదవిలో కొనసాగుతారు. అధికారులు తప్పుచేయడానికి భయపడాలంటే, తమరు విలంబుణ్ణి గ్రామాధికారి పదవినుంచి తొలగించండి,” అని చెప్పాడు.

ఈ మాటలు రాజుకు న్యాయంగా తోచాయి. ఆయన వెంటనే విలంబుణ్ణి పదవినుంచి తొలగించి, కొత్త గ్రామాధికారికోసం వెదకసాగాడు. అయితే - ఐరావతపురం గురించి విలంబుడు చాలా దుష్ప్రచారం చేశాడు. దానితో అక్కడి ప్రజలు దుష్టులనీ, ప్రమాదకారులనీ భయపడి, ఆ గ్రామానికి అధికారిగా వెళ్ళడానికి ఒక్కరూ అంగీకరించలేదు.

ఇలాంటి సమయంలో రాజుకు వేరే ఉపాయం తోచక, సుబాహుడికి కబురు పంపి రప్పించి, “నీ గ్రామస్థులు నిన్ను నాయకుణ్ణి చేశారు. నువ్వే గ్రామాధికారి అయితే బావుంటుంది,” అన్నాడు.

సుబాహుడు తల అడ్డంగా ఊపి, “ప్రభువులు నన్ను మన్నించాలి. నేను గ్రామాధికారి అన్యాయాలు ఎదిరించడానికి ప్రజానాయకుడినయ్యాను. ఇప్పుడు నేనే గ్రామాధికారినైతే, అందరూ నన్ను స్వార్థపరుడంటారు. గ్రామాధికారిని కావాలనే గొడవలు తెచ్చానంటారు. నాకే కాదు, మా గ్రామంలో ఎవరికీ పదవి మీద ఆశ లేదు. మమ్మల్ని తప్పు, మీరెవరిని అధికారిగా నియమించినా

మాకు సమ్మతమే. అధికారి నియమం తప్పాడా, నేనతడికి పక్కలో బల్లెంలా వుంటాను,” అన్నాడు.

రాజు, వాడిని స్వార్థపరత్వాన్ని మెచ్చుకుని పంపేశాక, మహారాణికి దూరపువరుసలో తమ్ముడి వరస అనిపించుకునే మారీచుణ్ణి కలుసుకుని, “నిన్ను ఐరావతపురానికి గ్రామాధికారిని చేస్తున్నాను. ఆ గ్రామస్థులకు సుబాహుడనే నాయకుడున్నాడు. అతడితో మంచిగా వున్నావంటే, నీకే ఇబ్బందీ వుండదు,” అని చెప్పాడు.

ఈ మారీచుడు విద్యాధికుడు. తెలివైన వాడు. సమర్థుడు. వాడికి పదవీ వ్యామోహం లేదు. కానీ రాజు చెప్పడంతో తప్పనిసరై ఒప్పుకున్నాడు.

మారీచుడి పాలనలో ఐరావతపురం మూడుపువ్వులూ, ఆరుకాయలుగా అభివృద్ధి చెందింది. మారీచసుబాహులు మంచి స్నేహితులని పేరు తెచ్చుకున్నారు.

చూస్తూండగానే మూడేళ్ళు గడిచి పోయాయి. ఒకరోజున రాజు, మారీచుడికి కబురుచేసి పిలిపించాడు. ఆయన వాడితో, “నీ గడువు ఏడాదిలో ముగుస్తున్నది. కొత్త గ్రామాధికారిని ఎన్నికచేయాలి. ఆర్పేల్లు గడువిస్తున్నాను. నీ ఎరుకలో ఉత్తముడుంటే చెప్పు. లేదా నేనే తగిన వాణ్ణి ఎంపికచేస్తాను,” అన్నాడు.

మారీచుడు వినయంగా, “ప్రభూ! నా పాలనలో ఐరావతపురం సుఖశాంతులతో వర్ధిల్లుతున్నది. నేనే మరి నాలుగు సంవత్సరాలు కొనసాగితే బావుంటుందని నాకు తోస్తున్నది. నాకు ఆ గ్రామమన్నా, గ్రామస్థు

లన్నా ఎంతో అభిమానం ఏర్పడింది,” అన్నాడు.

చంద్రసేనుడు అయిష్టంగా తలవూపి, “ఒకప్పుడు నీకు పదవీ వ్యామోహం లేదు. కొన్నాళ్ళు పదవిలో వుండేసరికి, నీకు దాన్ని విడిచి పెట్టడం మనస్కరించడం లేదు. ఇది ఉత్తముల లక్షణం కాదు. ఈ నాలుగు సంవత్సరాల నియమాన్ని నేను ఖచ్చితంగా పాటిస్తాను,” అన్నాడు.

దీనికి మారీచుడు, “ప్రభూ! ఉచితంగా వుంటుందేమో అని తమకు సలహా ఇచ్చానే తప్ప, నాకు పదవీవ్యామోహంలేదు. పదవీ వ్యామోహం వున్న వాళ్ళు ఐరావతపురంలో నెగ్గుకురాలేరు. నేను తలచుకుంటే నాపదవీ కాలాన్ని మరొక నాలుగేళ్ళు పొడిగించేలా మిమ్మల్నే మార్చగలను. ఏది ఏమైనా, మీ

ఆజ్ఞ నాకు శిరోధార్యం,” అని ఐరావతపురానికి తిరిగి వెళ్ళాడు.

అనాటి నుంచి మారీచుడి ప్రవర్తన మారిపోయింది. వాడు సుబాహుడిపై అధికార దర్పం చూపసాగాడు. సుబాహుడేం చేసినా అందులో తప్పులు వెతికేవాడు. సుబాహుడిని రకరకాల ఇబ్బందులకు గురిచేసేవాడు. సుబాహుడూరుకుంటాడా? వాడూ సరికిసరి అన్నట్లుండేవాడు. గ్రామస్థులను మారీచుడి పైకి రెచ్చగొట్టేవాడు. అయితే, మారీచుడు మాత్రం గ్రామస్థులందరినీ బుజ్జగిస్తూ మర్యాదగా మాట్లాడేవాడు. ఒక్క సుబాహుడి పట్ల మాత్రమే వాడి ప్రవర్తన విపరీతంగా వుండేది.

చివరకు విసిగిపోయిన సుబాహుడు, రాజుకు ఫిర్యాదు వంపాడు. రాజు ఐరావత పురంవచ్చాడు. సుబాహుడాయనకు, మారీ

చుణ్ణి పదవినుంచి తొలగించమని చెప్పాడు. “మారీచుడు చేసిన తప్పేమిటి?” అని అడిగాడు చంద్రసేనుడు.

“నేను ప్రజానాయకుడినన్న అక్కసుతో, నాతో అమర్యాదగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు,” అన్నాడు సుబాహుడు.

మారీచుడు దీనికి సంజాయిషీయిస్తూ, “ప్రభూ! తను ప్రజానాయకుడినన్న అహంకారంతో సుబాహుడు దురుసుగా ప్రవర్తిస్తున్నాడు. అతడికి తగ్గట్టే నేనూ ప్రవర్తిస్తున్నాను. అది వ్యక్తిగతం. ఇతరులెవరితోనైనా నేను దురుసుగా, అమర్యాదగా ప్రవర్తించినట్లు రుజువులుంటే, వెంటనే పదవీ విరమణ చేయగలను,” అన్నాడు.

చంద్రసేనుడు విచారణ జరిపిన మీదట, మారీచనుబాహుల సమస్య వ్యక్తిగతమని తేలింది. “మీరిద్దరూ మంచివాళ్ళు. సమర్థులు. మీయిద్దరి మధ్యా మనస్పర్ధ వుంటే, దాన్ని మీ మధ్యనే వుంచుకోండి. గ్రామాన్ని మాత్రం ఇబ్బందుల పాలుచెయ్యకండి,” అని చంద్రసేనుడు ఇద్దరికీ హితవు చెప్పాడు.

అప్పుడు మారీచుడు, “పొరపాట్లు ఇద్దరి వల్లా జరిగాయి. నా తప్పు నేను సవరించుకుంటాను. ఇక ముందు ఇలాంటిది నావల్ల జరగనివ్వను,” అన్నాడు.

సుబాహుడు కూడా అదే మాట అన్నాక, రాజు, మారీచుణ్ణి ఐరావతపుర గ్రామాధికారిగా మరొక నాలుగు సంవత్సరాలక్కుడా నియామకంచేసి వెళ్ళాడు.

చంద్రసేనుడు రాజధానికి చేరుకున్నాక, విషయంతెలుసుకున్నమంత్రి, “ప్రభూ! కోరి అడిగినప్పుడు మారీచుడిమాటకాదన్నాడు.

అప్పట్లో మారీచుడు ఎటువంటి తప్పు చేయ్య లేదు కూడా! ఇప్పుడతడు తప్పు చేశాడు. తప్పుచేశాడని, విలంబుడిని పదవినుంచి తొలగించిన తమరు, తప్పుచేసిన మారీచుడి పదవీకాలాన్ని పొడిగించారు. ఇందుక్కారణం, అతడు తమకు దూరపుబంధువు కావడమే నని పౌరులు పొరబడే ప్రమాదముంది!” అని హెచ్చరించాడు.

మంత్రి మాటలకు చంద్రసేనుడు నవ్వి, “విలంబుడు గ్రామస్థులపట్ల తప్పుచేశాడు. అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేశాడు. అందు వల్ల అతడితప్పు క్షమించ తగ్గది కాదు. విలంబుడి దుష్ప్రచారం వల్ల ఐరావత గ్రామ పౌరులకు చెడ్డపేరు వచ్చింది. ఆ గ్రామానికి అధికారిగా వెళ్ళమంటే, అందరూ నిరాకరించారు. మారీచుణ్ణి నేను బలవంతంగా పంపాను. మారీచుడు సమర్థుడు. అక్కడి పౌరులను త్వరగా ఆకట్టుకున్నాడు. గ్రామానికి మంచిపేరుతెచ్చాడు. ఆ కారణంగా - గతంలో అక్కడికి వెళ్ళనన్న వారందరూ, ఇప్పుడు అధికారిగా వెళ్ళాలని తాపత్రయ పడుతున్నారు. అంతమంది పోటీపడుతుండడంవల్ల, మారీచుడి పదవీకాలాన్ని పొడిగించకూడదను

కున్నాను. కానీ మారీచుడు చాలా తెలివైనవాడు! అసలు విషయం గ్రహించి ఎంతో చాకచక్యంగా గ్రామంలో లేనిపోని గొడవలు సృష్టించాడు. సుబాహుణ్ణి రెచ్చగొట్టాడు. ఐరావతపురంలో కలతలు మొదలయ్యాయి. దాంతో అక్కడికి అధికారిగా వెళ్ళతామన్నవారందరూ వెను కంజ వేశారు. ఇప్పుడు మారీచుడికి పోటీ లేదు! నాఅనుమానం, సుబాహుడు ఇందులో మారీచుడికి సహకరించివుంటాడని. ఏది ఏమైనా, గ్రామాధికారి పదవీకాలం నాలుగేళ్ళు మాత్ర మేనన్న నియమం అసంబద్ధమైనదని ఇప్పటికి తెలుసుకున్నాను. అవివేకి, అసమర్థుడూ, గ్రామప్రజలకు కీడుకలిగించే వాడూ అయిన అధికారి, నాలుగేళ్ళు కాదుగదా, నాలుగు వారాలు కూడా అధికారం చెలాయించడానికి అనర్హుడు. అలాగే - వివేకి, సమర్థుడూ, ప్రజలకు మేలు చేయగల అధికారి, నాలుగేళ్ళు కాదు గదా, జీవితకాలమంతా అధికారిగా వుండడానికి అర్హుడు!” అన్నాడు.

మంత్రి వెంటనే, “ప్రభూ! నా సందేహం లన్నీ తొలగిపోయాయి. మారీచ సుబాహు లిద్దరి కంటే తమరే ఎక్కువ తెలివైనవారని నాకు తోస్తున్నది,” అన్నాడు మెప్పుకోలుగా.

లక్ష్మీకటాక్షం

మధురానగరంలో రాఘవయ్య అనే బ్రాహ్మణ యువకుడుండేవాడు. అతనికి “నా” అనే వాళ్ళెవరూ లేరు. పరమ దరిద్రుడు. అయినప్పటికీ ఇతరులను చెయ్యి చాచి యాచించి ఎరగడు. ఊళ్ళో ఉండే వైష్ణవాలయాన్ని అంటి పెట్టుకుని ఉండి, ఆలయంలోని దేవతలను భక్తితో కొలుస్తూ, అక్కడ ఇచ్చే ప్రసాదంతో కడుపు నింపుకుంటూ ఉండేవాడు. మనిషి చూడటానికి చాలా ఆరోగ్యంగా, పుష్టిగా, ఎంతో కళగా ఉండేవాడు.

ఒకనాడు రాఘవయ్యకు కలలో లక్ష్మీదేవి కనబడి, “నాయనా, నాకు నీ పైన అనుగ్రహం కలిగింది. ఇక నుంచి నేను నీ వెంటఉండి, నీకు సకలైశ్వర్యాలూ చేకూర్చుతాను,” అన్నది.

రాఘవయ్య లక్ష్మీదేవికి నమస్కారం చేసి, “తల్లీ, నీకు నా పైన దయకలిగినందుకు సంతోషం. కాని, ఇంతకాలమూ నీ కటాక్షం

లేని కారణం చేతనే నేను నిశ్చింతగా బతుకుతున్నాను. నన్ను గురించి ఒకరికి గాని, ఒకరిని గురించి నాకు గాని బెంగ లేదు. ఏదో ఆ పూజారి ఇచ్చిన దాంతో పొట్టనింపుకుంటూ కాలక్షేపం చేస్తున్నాను. అందుచేత, నీకు వెయ్యి నమస్కారాలు చేస్తాను, నువ్వు నాకు వద్దు!” అన్నాడు.

లక్ష్మీదేవి కోపంగా, “వెరివాడా, ప్రారబ్ధం అంత తేలిగ్గా తప్పుతుందనుకుంటున్నావా? నేను నిన్ను వట్టే తీరుతాను,” అన్నది.

“తల్లీ, ఒక్క చిన్న విన్నపం. నువ్వు నన్ను ఎప్పుడు వదిలి పోతావో, అది కాస్త చెప్ప, చాలు,” అన్నాడు రాఘవయ్య.

“నీతో చెప్పే పోతాను లే,” అంటూ లక్ష్మీదేవి అతనికొక గుర్తు చెప్పి మాయమయింది.

ఆ మర్నాడే ఎవరో కోటిశ్వరుడు ఆలయంలో పూజ చేయించటానికి ఆర్పాటంగా

వచ్చి, రాఘవయ్యను చూశాడు. ఆయనకు రాఘవయ్యను చూడగానే ఏమనిపించిందో మరి, అతనికి నమస్కారం చేసి, పట్టు బట్టలు కట్ట బెట్టాడు. ఆ కోటిశ్వరుడి వెంట వచ్చిన వారందరూ రాఘవయ్య మెడలో పూలమాలలు వేశారు. పూజ అనంతరం పెద్ద సంతర్పణ జరిగింది. రాఘవయ్యకు సుష్టుగా భోజనం పెట్టారు. దేవుడి ప్రసాదం తప్ప షడ్రసోపేతమైన భోజనం ఏనాడూ ఎరగని రాఘవయ్య, లక్ష్మీదేవి అన్నంత పనీ చేస్తున్నదని గ్రహించాడు.

రాత్రి పొద్దు పోయిన దాకా కోటిశ్వరుడి ఇంట భజనలు అవీ జరిగాయి. అంత దాకా రాఘవయ్య కోటిశ్వరుడి బందీగానే ఉన్నాడు. చివరకు తనకు విముక్తి దొరకగానే అతను లక్ష్మీదేవి నుంచి కూడా విముక్తి పొందగోరి తిన్నగా రాజుగారి కోటలోకి నడిచాడు. పట్టెనామాలూ, కొత్త పట్టు బట్టలూ, మెడ నిండా పూలమాలలూ, నిండైన విగ్రహమూ గల రాఘవయ్యను చూసి, వైకుంఠం నుంచి దిగివచ్చిన విష్ణుమూర్తే అయి ఉంటాడని పహరా వాళ్ళెవరూ అడ్డగించ లేదు.

రాఘవయ్య ఎవరి ఆటంకమూ లేకుండా తిన్నగా రాజమందిరంలోకి వెళ్ళాడు. అనేక గదులు దాటగా రాజుగారి శయ్యాగారం వచ్చింది. ఒక మంచం మీద రాణీ, ఇంకొంచెం అవతలి మంచం మీద రాజు వడుకుని నిద్ర పోతున్నారు. రాఘవయ్య, రాణీని చెయ్యి పట్టుకుని మంచం మీది నుంచి కిందికి జరజరా ఉడ్పాడు. రాణీ కెవ్వన అరిచింది. అరుపుకు రాజు లేచి కూర్చున్నాడు. ఎవడో

తన భార్యను నేల మీదికి ఈడ్చెయ్యటం రాజు కంట పడింది. రాజు ఆగ్రహవేశంతో తన దిండు కింది నుంచి కత్తి దూశాడు. అంతలోనే రాణీగారి మంచం పందిరి నుంచి బారెడు పొడుగు తాచుపాము వక్క మీద పడింది. రాజుగారి కత్తి దాన్ని నరకటానికి పనికి వచ్చింది.

“మా ప్రాణాలు కాపాడటానికి ఈ అర్థరాత్రి అవతరించిన శ్రీ మహావిష్ణువులాగున్నారు! తమ రెవరు?” అని రాజు భక్తితో రాఘవయ్యను అడిగాడు.

“నా పేరు రాఘవుడు,” అన్నాడు రాఘవయ్య. రాజుకు అతడిలో గురి కుదిరింది. రాచనగరంలోనే అతని కొక మేడ ఇచ్చి, అందులో ఉండి తనను పావనం చెయ్యమని రాజు అతన్ని వేడుకున్నాడు. లక్ష్మీదేవిని

ఓడించటానికి తనకు శక్తి చాలదని గ్రహించి రాఘవయ్య సరేనన్నాడు.

రాఘవయ్యకు సిరి ఎత్తుకున్నది. రాజుగారి ఆదరణతో బాటు అతనికి రాజపరివారంలోని అందరి ఆదరణా లభించింది. రోజూ అతనికి అంతులేని కానుకలు లభించేవి. ఎవరో అతనికి చక్కని, లక్ష్మీదేవిలాటి పిల్లనిచ్చి పెళ్ళికూడా చేశారు. రాఘవయ్యకు నలుగురు పిల్లలు కూడా కలిగారు.

లక్ష్మీదేవి కోసం రాఘవయ్య ఒక పెద్ద ఇనప్పెట్టె ఏర్పాటు చేశాడు. లక్ష్మీదేవి అందులో మూలుగుతూ ఉండేది. ఇలా వన్నెండేళ్ళు గడిచాయి.

ఒక లక్ష్మీవారం సాయంకాలం రాఘవయ్య భార్య మేడ మీది నుంచి మెట్లుదిగి వస్తూ, “దీపాల్లేవు, ధూపాల్లేవు! అందరూ ఎక్కడ చచ్చారా?” అని కేక పెట్టింది. రాఘవయ్యకు అదే లక్ష్మీదేవి చెప్పిన గుర్తు!

రాఘవయ్య తన మనస్సులో లక్ష్మీదేవికి దణ్ణం పెట్టుకుని, “అహ! వెళ్ళి వస్తావా, తల్లీ? వెళ్ళు,” అనుకుని తన భార్యతో, “నన్నేమీ అడగకు. ఇనప్పెట్టెలో ఉన్న దంతా ఊడ్చేసు కుని, నువ్వు, నీ పిల్లలూ మీ పుట్టింటికి వెళ్ళిపోండి,” అని చెప్పి, ఆ రాత్రే వాళ్ళను పంపేశాడు.

రాజుగారు వేటకు వెళ్ళినప్పుడల్లా రాఘవయ్యను వెంట తీసుకుపోయేవాడు. రాఘవయ్య తన భార్యనూ, పిల్లలనూ పంపేసిన మర్నాడే రాజు వేటకు బయలు దేరుతూ రాఘవయ్యను కూడా తీసుకు పోయాడు. ఆ రోజు మధ్యాహ్నమయ్యేసరికి రాజుగారు, వేటగాళ్ళు బాగా అలిసిపోయారు. ఎండవేళ రాజుగారు రాఘవయ్య తోడ మీద తలపెట్టుకుని ఒక చెట్టు నీడన నిద్ర పోయాడు. వేటగాళ్ళు దూరదూరంగా చెట్ల కింద చేరారు.

అకస్మాత్తుగా చెట్టు మీది నుంచి ఒక కాకి రాజుగారి మెడ మీద రెట్ట వేసింది. గాఢనిద్రలో ఉండి రాజుగారు నిద్ర లేవలేదు. రాజుగారి తల కదిలించకుండా ఆ రెట్ట తీసే ఉపాయం తోచక రాఘవయ్య చాలాసేపు తికమక పడ్డాడు. ఇంతలో అతనికి రాజుగారి బొడ్డులో ఉన్న చిన్న బాకు కనిపించింది. రాఘవయ్య ఆ బాకును ఒర నుంచి తీసి, దానితో రాజుగారి మెడ మీద ఉన్న రెట్ట తీసేయబోయాడు. అంతలోనే రాజుగారు కళ్ళు తెరిచి, తన మెడ మీదికి వస్తున్న బాకును చూసి, “ద్రోహీ! ద్రోహీ!” అని కేకలు పెడుతూ లేచి కూర్చున్నాడు. రాజభటులు పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చారు.

“నా పంచ చేరి నా ప్రాణాలకే ఎసరు పెట్టిన ఈ ద్రోహిని బంధించండి,” అని రాజు తన భటులను ఆజ్ఞాపించాడు.

రాఘవయ్యను పెడరెక్కలు విరిచికట్టి నగరానికి తీసుకుపోయారు.

మర్నాడు విచారణ. రాజుగారు నిండు సభలో రాఘవయ్య మీద రాజద్రోహ నేరం ఆరోపణ చేసి, “ఎం చెప్పకుంటావు?” అని అడిగాడు.

“నే నేమీ చెప్పకోను. మీకు తోచిన శిక్ష విధించండి,” అన్నాడు రాఘవయ్య.

“నీకు ఉరిశిక్ష విధిస్తున్నాను. నీ ఆఖరి కోరిక ఉంటే చెప్పు, తీరుస్తాం,” అన్నాడు రాజు.

“నా ఇనప్పెట్టెలో ఒక చందుగాయిపెట్టె ఉన్నది. అందులో నా నిక్షేపం ఉన్నది. దాన్ని ఒక్కసారి కళ్ళ చూడనిచ్చి తరవాత మరణ దండన విధించండి,” అన్నాడు రాఘవయ్య.

రాజోద్యోగులు వెళ్ళి ఇనప్పెట్టె తెరిచి చూస్తే అంతా ఖాళీగా ఉన్నది. అందులో ఉన్న చందుగాయిపెట్టె తెచ్చి, రాజసభలో తెరిచారు. అందులో ఒక నీరుకావి పంచే, ఒక చిన్న చెంబూ మాత్రమే ఉన్నాయి.

“ఇవా నీ నిక్షేపం?” అని రాజు అడిగాడు.

“అవును, మహారాజా. వాటిని నమ్ము కున్నంత కాలమూ నేనే కష్టమూ ఎరగను. ఇంతలో నాకు లక్ష్మీకటాక్షం సంప్రాప్త మయింది. అది శాశ్వతం కాదనీ, ఈ స్థితి ఎప్పటికైనా వస్తుందనీ తెలిసే వాటిని భద్రంగా దాచి ఉంచాను. వాటిని నాకు ఇప్పించి నట్టయితే నా మానాన నేను పోతాను,” అన్నాడు రాఘవయ్య. రాజు ఆశ్చర్యపడి రాఘవయ్యను పోనిచ్చాడు.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ : : బహుమానం రు. 100/-

ఈ పోటీల వ్యాఖ్యలు 1996 అక్టోబర్ నెల సంచికలో ప్రకటింపబడును.

MAHANTESH C. MORABAD

MAHANTESH C. MORABAD

* పై ఫోటోలకు సరియైన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలో గానీ, చిన్న వాక్యంలో గానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.) * ఆగస్ట్ నెల 15వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. * మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా ఉన్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 100/-లు బహుమానం. * వ్యాఖ్యలు రెండూ పొస్టుకార్డు పైన రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:
చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు - 600 026

జూన్ నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో : భక్తి తోడి సేవ!

రెండవ ఫోటో : భుక్తి కిదే త్రోవ!

పంపినవారు : సి. మనోజ్, D/o, సి. శ్రీనివాస్

III క్రాస్ రోడ్

రాంజీ నగర్, నెల్లూరు - 524 002 (ఆంధ్ర)

చందమామ

ఇండియాలో సంవత్సర చందా : రూ. 72-00

చందా పంపవలసిన చిరునామా :

డాక్టర్ ఏజన్సీస్, చందమామ బిల్డింగ్స్, వడపళని, మద్రాసు - 600 026

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process private Ltd., 188, N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India), Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

THE MOST ENDEARING GIFT YOU CAN THINK OF
FOR YOUR NEAR AND DEAR WHO IS FAR AWAY

CHANDAMAMA

Give them the magazine in the language of their choice
Assamese, Bengali, English, Gujarati, Hindi, Kannada,
Malayalam, Marathi, Oriya, Sanskrit, Tamil or Telugu
—and let them enjoy the warmth of a home away from home.

Subscription Rates (Yearly)

AUSTRALIA, JAPAN, MALAYSIA & SRI LANKA

By Sea mail Rs. 129.00 By Air mail Rs. 276.00

FRANCE, SINGAPORE, U.K., U.S.A., WEST GERMANY & OTHER COUNTRIES

By Sea mail Rs. 135.00 By Air mail Rs. 276.00

Send your remittance by Demand Draft or Money Order favouring
'Chandamama Publications' to :

CIRCULATION MANAGER, CHANDAMAMA PUBLICATIONS, CHANDAMAMA BUILDINGS
VADAPALANI, MADRAS 600 026

టీ చ ర్ కి మ న సౌ తా యి

అ వ్స రా బ్యూ టీ పెన్సిల్స్

ఎంతో నల్లగా రాస్తుంది

బాగా వదులుగా చెక్కుతుంది

బ్యూ టీ

బాండ్ డ్ రెడ్ ★ హెచ్ బి పెన్సిల్స్

1 ఎటరాన్ ప్రెస్-ఫిట్ షార్పెనర్
ఉచితం, 10 అవ్వరా బ్యూటీ పెన్సిల్స్
ప్రతి ప్యాక్‌లోనూ.

దీని కామిక సిరుకు పున్నంతవరకే
దొరుకుతుంది.

హిందూస్థాన్ పెన్సిల్స్ లిమిటెడ్
వారి నాణ్యతగల ఉత్పాదన.